

Recunoașterea contribuției determinante a vechii eparhii a Romanului

□ Tomos Patriarhal emis de Cancelaria Sfântului Sinod la data de 01 septembrie 2009 și făcut public la data de 13 septembrie 2009, la sărbătoarea *Înainteprăznuirii Înălțării Sfintei Cruci*, în Catedrala Arhiepiscopală din Municipiul Roman, cu hramul „Sfânta Cuvioasă Parascheva” □

† DANIEL

**Arhiepiscop al Bucureștilor,
Mitropolit al Munteniei și
Dobrogei, Locțiitor al tronului
Cezareei Capadociei și Patriarh al
Bisericii Ortodoxe Române**

Se cuvine să facem cunoscut tuturor că Domnul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos a așezat în Sfânta Sa Biserică dregătorii și vrednicii deosebite și, prin trimiterea Preasfântului și de viață făcătorului Duh peste Sfinții Săi Ucenici și Apostoli, i-a întărit pe aceștia întru propovăduirea cuvântului Evangheliei Sale, iar prin pildele și învățăturile Sale, Ne-a îndrumat să înmulțim talantii dăruiți fiecăruia de Tatăl Ceresc, noi, slujitorii Lui, fiind cei dintâi chemați la împlinirea acestei sfinte îndatoriri, încrezători în dumnezeiasca răsplătire a ostenețelor noastre ca diaconi, preoți și arhieri.

O decizie cu motivații temeinice

De aceea, ca slujitor al Bisericii lui Hristos în vrednicia de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, luând aminte că, în ultimii 20 ani, Sfântul Sinod al Bisericii noastre a aprobat înființarea, reînființarea sau reactivarea mai multor episcopii, atât în interiorul, cât și în afara granițelor țării noastre, pentru a răspunde nemurărilor cerințe pastoral-misionare, cultural-educative și social-filantropice ale zilelor noastre în folosul poporului drept-credincios;

Apreciind că împlinirea, în anul 2010, a **125 de ani de la recunoașterea Autocefaliei și a 85 de ani de la înălțarea la rangul de Patriarhie a Bisericii Ortodoxe Române**, constituie, în curgerea timpului, evenimente majore pentru Biserica noastră, precum și binecuvântate prilejuri ca, în lumina tradiției canonice, a prevederilor statutare bisericești și a practicii mai vechi, să propunem cinstirea după cuviință a demnității dobândite de unele vechi scaune episcopale;

Luând aminte că în Biserica noastră există **episcopii cu o vechime multiseclară**, care încă nu s-au bucurat deplin de aprecierea acestor vechimi, precum și a contribuției lor înde-

FOTO: PR. CORNEL PAIU

Citirea Tomosului Patriarhal de ridicare în rang a Episcopiei Romanului

lungate la propășirea vieții bisericești ortodoxe și a poporului nostru, prin ridicarea lor în ranguri bisericești superioare;

Motivat de îndatorirea ce Ne revine ca, spre folosul și binele Sfintei noastre Biserici, să veghem la promovarea instituțională a unor episcopii cu vechime neîntreruptă de sute de ani, la recunoașterea contribuției determinante a acestor vechi eparhii la păstrarea și întărirea unității interne a Bisericii Ortodoxe Române și la intensificarea duhovnicească a vieții bisericești;

Argumente istorice

Cunoscând rolul pe care l-a avut în istoria Bisericii noastre Episcopia Romanului, cu o **existență neîntreruptă de 601 ani**, înființată în vremea Domnitorului Alexandru cel Bun al Moldovei și pomenită în documente din secolul

al XV-lea ca *Mitropolia Țării de Jos*, *Mitropolia din Târgu Roman*, ori *Arhiepiscopia din Țara de Jos*, eparhie la care au păstorit vrednici ierarhi, unii dintre ei cu importante contribuții la promovarea culturii, spiritualității și vieții bisericești moldave, între care amintim pe viitorii mitropoliți ai Moldovei: *Teoctist*, care l-a uns ca Domn al Moldovei pe Sfântul Voievod Ștefan cel Mare, *Anastase Crimca*, *Sfântul Ierarh Dosoftei* și *Veniamin Costachi*, străluciți cărturari, precum și pe episcopii: *Evloghie*, care a întâmpinat moaștele Sfintei Parascheva la intrarea în țară (1641) și a participat la Sinodul de la Iași (1642), *Macarie Cronicarul*, *Melchisedec Ștefănescu*, ilustru cărturar și fervent susținător al recunoașterii autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române (1885) și *Teodosie Atanasie*, provenit din ținuturile Bacăului.

Ținând seama că la Roman au păstorit ierarhi care, pentru sfințenia vieții lor au fost ca-

Constatând necesitatea ca titulatura Episcopiei Romanului să reflecte existența neîntreruptă a scaunului de la Roman și faptul că cea mai mare parte a ariei pastoral-misionare a eparhiei se întinde asupra județului Bacău, (...) am propus Sfântului Sinod schimbarea titulaturii Episcopiei Romanului în Arhiepiscopia Romanului și Bacăului.

TOMOS PATRIARHAL

nonizați de Sfântul nostru Sinod, între care amintim pe: *Sfântul Ierarh Dosoftei, Sfântul Ierarh Mucenic Teodosie de la Brazi, Sfântul Ierarh Pahomie de la Gledin*, precum și pe unii cuvioși care, de-a lungul timpului, în vetrele monahale din istorica Episcopie a Romanului au viețuit și s-au nevoit pe calea desăvârșirii, între care: *Sfântul Ierarh Ioan de la Râșca și Secu* și *Sfântul Cuvios Antipa de la Calapodești*, provenit din ținuturile Bacăului;

Temeiul statutar

În lumina rânduielilor canonice și pe temeiul statomnicirilor bisericești înscrise în **art. 7 alin. (3)** din *Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române*, care prevăd că: „*episcopiile vechi pot deveni arhiepiscopii, pe baza unei motivații temeinice*“, în consultare cu Sinodul Permanent, în calitate de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, am propus Sfântului Sinod ridicarea la rangul de arhiepiscopie a șase episcopii cu continuitate istorică seculară, între care și Episcopia Romanului.

De asemenea, constatând necesitatea ca titulatura Episcopiei Romanului să reflecte existența neîntreruptă a scaunului de la Roman și faptul că cea mai mare parte a ariei pastoral-misionare a eparhiei se întinde asupra județului Bacău, precum și cerința ca, în conformitate cu prevederile **art. 88 lit. k)** din *Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române*, arhierelui-vicar al Episcopiei Romanului să i se acorde titlul de episcop-vicar, potrivit cu noul rang de Arhiepiscopie al acestei eparhii, am propus Sfântului Sinod schimbarea titulaturii Episcopiei Romanului în **Arhiepiscopia Romanului și Bacăului și acordarea titlului de Episcop-vicar Preasfințitului Ioachim Băcăuanul**.

Proclamarea Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului

Privind cu îndreptățire la temeinicia propunerilor Noastre făcute în consultare cu Sinodul Permanent, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, prin hotărârea nr. 3621 din 19 iunie 2009, a aprobat următoarele: **înălțarea Episcopiei Romanului la rangul de ARHIEPISCOPIE, schimbarea titulaturii acesteia în Arhiepiscopia Romanului și Bacăului și înscrierea acesteia în Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române** cu titlul **Arhiepiscopia Romanului și Bacăului**.

În temeiul prevederilor **Can. 12 al Sinodului IV Ecumenic și ale art. 7 alin. (2)** din *Statutul pentru organizarea și funcționarea Bisericii Ortodoxe Române* potrivit cărora

Foto: „ZIARUL LUMINA”

IPS Mitropolit Teofan, dând citire Tomosului patriarhal pentru ridicarea Episcopiei Romanului la rangul de arhiepiscopie

„*Titulatura mitropolitelor, arhiepiscopilor și episcopilor este cea a eparhiei pe care o păstoresc*“, prin aceeași hotărâre Sfântul Sinod a **aprobat conferirea rangului de arhiepiscop** Preasfințitului Părinte Eftimie, care va purta titulatura **Înaltpreasfințitul Părinte EFTIMIE, Arhiepiscopul Romanului și Bacăului**, iar în conformitate cu prevederile **art. 88 lit. k)** din același *Statut*, Sfântul Sinod a aprobat ca Preasfințitul Arhieru-vicar Ioachim Băcăuanul să fie înălțat la rangul de episcop-vicar, urmând a purta titulatura **Preasfințitul Părinte IOACHIM BĂCĂUANUL, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului**.

Drept urmare, se cuvine să vestim prin acest TOMOS PATRIARHAL hotărârea Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și să facem cunoscute tuturor clericilor și credincioșilor: **înălțarea Episcopiei Romanului la rangul de ARHIEPISCOPIE**, cu titlul **Arhiepiscopia Romanului și Bacăului**, **ridicarea Preasfințitului Părinte Eftimie la demnitatea de Arhiepiscop al Romanului și Bacăului**, precum și **promovarea Preasfințitului Părinte Ioachim Băcăuanul la rangul de episcop-vicar**, cu titlul de **Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului**, astăzi, duminică, 13 septembrie 2009, în Catedrala Arhiepiscopală din Municipiul Roman, cu

hramul *Sfânta Cuvioasă Parascheva*, la sărbătoarea *Înaintepăznuirii Înălțării Sfintei Cruci*.

Noile titulaturi ale ierarhilor

Prin urmare, de acum înainte, la slujbele religioase, **Înaltpreasfințitul Părinte Eftimie** va fi pomenit și cinstit, cu titulatura **Înaltpreasfințitul Părinte EFTIMIE, Arhiepiscopul Romanului și Bacăului**, iar **Preasfințitul Ioachim Băcăuanul**, cu titulatura **Preasfințitul Părinte IOACHIM BĂCĂUANUL, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului**.

Încredințăm pe **Înaltpreasfințitul Părinte EFTIMIE, Arhiepiscopul Romanului și Bacăului**, precum și pe **Preasfințitul Părinte IOACHIM BĂCĂUANUL, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului**, milostivirii Bunului Dumnezeu, rugăciunilor *Sfintei Cuvioase Parascheva, Sfântului Ierarh Dosoftei, Mitropolitul Moldovei, Sfântului Ierarh Mucenic Teodosie de la Brazi, Sfântului Ierarh Pahomie de la Gledin, Sfântului Ierarh Ioan de la Râșca și Secu*, precum și *Sfântului Cuvios Antipa de la Calapodești*.

Și astfel, cu un cuget și cu o inimă, împreună să preamărim pe Tatăl, pe Fiul și pe Sfântul Duh, Treimea cea deoifiintă și nedespărțită. Amin!

* NOTĂ: TITLUL ȘI INTERTITLURILE APARTIN REDACȚIEI

„Dumnezeu ne-a ales să adăugăm o piatră nestemată la edificiul sfânt al înaintașilor“

□ Cuvânt rostit cu prilejul Proclamării solemne a Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului □

† Ioachim BĂCĂUANUL,
Episcop vicar
al Arhiepiscopiei Romanului
și Bacăului

Preafericirea Voastră,
Înaltpreasfinții Voastre,
Preasfinții Voastre,
Domnule președinte al României,
Preacuvioși și Preacucernici Părinți,
Preacuvioase Maici,
Distinse autorități centrale și locale,
Iubiți credincioși și credincioase,

Cu vrerea Tatălui, cu ajutorul Fiului și lucrarea Sfântului Duh, Eparhia noastră, a Romanului, adaugă în ziua de 13 septembrie, anul mântuirii 2009, o nouă pagină în cartea sa de aur, scrisă în cursul celor șase veacuri de existență neîntreruptă, aici, în mijlocul binecuvântatei Moldove. De acum, eparhia noastră va purta numele de *Arhiepiscopia Romanului și Bacăului* și va fi înscrisă la locul său de cinstire între eparhiile de același rang în dipticele Patriarhiei Române.

De aceea, o bună parte a clerului, cu mulțime de credincioși, ne-am adunat aici să mulțumim Preasfintei Treimi, Dumnezeului nostru Celui Milostiv, că ne-a ales pe noi să sărbătorim acest eveniment deosebit, plin de semnificații și cu o încărcătură emoțională aparte.

Recunoașterea unei realități centenare

Din conținutul Tomosului Patriarhal privind înălțarea Episcopiei Romanului la rangul de

PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului binecuvântând credincioșii

arhiepiscopie s-a desprins motivația care a stat la baza istoricei hotărâri. Noul statut și noua titulatură primite astăzi le considerăm a fi o recunoaștere și o punere în valoare a multiplelor împliniri pastoral-misionare, administrativ-gospodărești, cultural-sociale și spiritual-liturgice ale preoților și credincioșilor, dar, mai curând, ale celor peste 75 de ierarhi care s-au înșiruit, unul după altul, de-a lungul veacurilor, pe scaunul vlădicesc al acestei de Dumnezeu păzite eparhii.

Dar momentul sărbătoresc nu este numai al nostru, ci al întregii Biserici Ortodoxe Române, deoarece toată activitatea bisericească a Eparhiei Romanului a fost permanent încadrată în sânul Bisericii poporului român bimilenar.

Este unanim recunoscut că Episcopia Romanului constituie un capitol important al spiritualității și culturii românești. Aici s-au scris unele dintre cele mai importante pagini de istorie a neamului.

Aici, în ținutul Romanului, s-a împământinit, mai mult decât în alte părți, cultul Sfintei Cuvioase Parascheva. Am săvârșit slujba Sfintei Liturghii pe locul unde Roman I Mușat, întemeietorul acestei urbe, a construit prima biserică de zid închinată Sfintei Parascheva, ale cărei cinstite moaște vor ajunge în capitala Moldovei abia după 250 de ani. Aici, Alexandru cel Bun, acum 600 de ani, a întemeiat Episcopia pentru Țara de Jos al cărei chiriarh s-a numit uneori *arhiepiscop* sau *mitropolit*. Mărturie în acest sens este epitaful dăltuit pe piatra tombală (care se găsește actualmente în muzeul Mănăstirii Neamt) al unuia dintre primii ierarhi ai Romanului, unde citim *Arhiepiscopul nostru chir Calist*. De asemenea, Binecredinciosul voievod Ștefan cel Mare numea ierarhii din această eparhie arhiepiscopi și mitropoliți ai Țării de Jos. Sunt binecunoscuți ierarhii de atunci de la Roman: Tarasie, Vasile și Teoctist al II-lea. Marele voievod avea o legătură aparte cu aceste ținuturi, mai ales că s-a născut în această eparhie, la Borzești.

În cadrul acestui eveniment mareț,
ne gândim la toți cei ce au făurit istoria
acestei de Dumnezeu păzite Eparhii.

EDITORIAL

Cum urbea româșcană este amplasată în mijlocul Moldovei și alți voievozi ai vremii au lăsat urme ale prezenței lor aici, de care vorbesc cronicile medievale. Amintim pe domnitorul Petru Rareș, care dă poruncă să se reconstruiască biserica Sfintei Parascheva pe locul celei a lui Roman Musat, încredințând lucrările vrednicului mitropolit-cronicar, Macarie.

Praxis și theosis în Eparhia Romanului

În lista ierarhilor care au păstorit la Roman se pot citi nume de rezonanță ale culturii și spi-

ritualității românești. Aici, la Roman, și-a început păstoria mitropolitul Anastasie Crimca, inegalabilul miniaturist și ctitor al Dragomirnei. De asemenea, la Roman, Sfântul Dosoftei-mitropolitul, pe când păstora în această eparhie, a versificat Psaltirea. I-au urmat în scaun trei episcopi cu viață sfântă: Teodosie, Pahomie și Ioan, care au fost recent canonizați de Biserica noastră. Nu orice eparhie din țară poate să afirme că patru dintre întâistătătorii ei sunt proclamați sfinți ai Bisericii.

Aici, pe jilțul chiriarhal de la Roman, au mai șezut viitorul mitropolit al Moldovei, Veniamin Costachi, apoi, episcopul-academi-

cian Melchisedec Ștefănescu, părintele autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române, pe care, la instalarea sa, mitropolitul Iosif Naniescu îl definește ca fiind *cel mai învățat episcop al românilor*. Aici, la Roman, s-au remarcat prin activitatea deosebită și pe multiple planuri episcopii Gherasim Clipa, Iustin Edessis, Nectarie Hermeziu, Isaia Vicol, Inochentie Moisiu, Ieronim Ionescu, Ioanichie Flor, Leon Gheucă, Gherasim Safirim, Teodosie Atanasie, Lucian Triteanu, Teofil Herineanu, Partenie Ciopron și alții.

Prin urmare, de la Alexandru cel Bun, voievodul întemeitor al acestei episcopii, până la Eftimie *cel Bun*, actualul nostru chiriarh, ale cărui puteri fizice s-au mai diminuat la cei 95 de ani ai săi, dar al cărui suflet este încă osârduitor, în această parte a Moldovei, ierarhii împreună cu monahii, preoții și credincioșii s-au străduit să împletească *praxis și theosis*, ca Dumnezeu să se recunoască în fiecare dintre ei și în faptele pe care le-au împlinit spre slava Prea Sfintei Treimi.

Clădiți în dreapta credință strămoească

Așadar, misiunea principală a tuturor ierarhilor acestei Eparhii, de șase sute de ani încoace, a fost aceea de a învăța, sfinți și conduce pe calea mântuirii credincioșii încredințați lor spre păstorie. Toți au fost mărturisitori și apărători ai dreptei credințe și nu au fost insensibili la nevoile și necazurile păstoritelor lor. În timpurile de restrînte și războaie, episcopii Romanului au fost alături de credincioși, de ostire, de idealurile nobile ale poporului statornic în credința sa.

De aceea, astăzi, în cadrul acestui eveniment mareț, ne gândim la toți cei ce au făurit istoria acestei de Dumnezeu păzite Eparhii. Gândul nostru se înalță cu pioșenie către miile de preoți, călugări, dascăli, zugrăvi de icoane și de biserici, copiiști de manuscrise ori meșteri iscusii în arta bisericăscă, ale căror opere mărturisesc geniul creator al poporului nostru, dar și la sutele de generații de credincioși țărani sau ciobani, răzeși sau clăcași, care au ținut și promovat cu acrabie tradițiile sfinte, alături de ierarhii care le-au structurat identitatea de români ortodocși. Tot în aceste momente, ne mai aducem aminte de ctitorii înnoitori, știuți și neștiuți, ai acestui loc binecuvântat și de toți ctitorii de biserici și de mănăstiri din această eparhie. Gândurile noastre se îndreaptă cu recunoștință către mamele sfinte, care și-au legănat pruncii cu dragoste de neam și credință, către toți cei care au consemnat istoria acestui neam binecuvântat. Ne mai amintim de eroii care s-au jertfit pentru apărarea valorilor acestei eparhii și suntem convinși că sufletele lor sunt în mâna lui Dumnezeu, pentru că sângele lor a udat arborele libertății noastre.

Ridicarea Episcopiei Romanului la rangul de Arhiepiscopie cu titulatura Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, a consemnat încă un eveniment deosebit, respectiv aducerea în pelerinaj la Catedrala episcopală din Roman, sâmbătă, 12 septembrie, a moaștelor Sfântului Teodosie de la Brazi. Pentru prima oară, Sfântul Teodosie, care a fost și episcop al Romanului, dar și stareț la mănăstirea Bogdana, a revenit acasă, fiind întâmpinat de PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, ierarhul care s-a ocupat în mod deosebit de alcătuirea slujbei și acatistului acestui episcop martir, care se cântă în fiecare an în bisericile și mănăstirile din Patriarhia Română, în ziua de 22 septembrie

De acum, putem spune că *Romanul este istoria și tradiția acestei eparhii, iar Bacăul, împlinirea și prelungirea ei.*

Festivitățile prilejuite de înființarea Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului au adunat laolaltă mulțime de credincioși din toate colțurile Moldovei

Foto: ZIARUL LUMINA*

sfintite), Preasfintele Părinte Epifanie al Buzăului și Vancei, că ați binevoit să aduceți moastele unuia dintre episcopii Romanului, pe Sf. Teodosie de la M-rea Brazi, pentru a fi așezate spre închinare credincioșilor noștri, fapt ce a dat aureolă sărbătorii. Vă mulțumesc și pentru faptul că o părticică din sfințele lui moaste vor rămâne permanent în Catedrala Arhiepiscopală în care a slujit cândva Sf. Teodosie, spre mângâierea credincioșilor.

Vă mulțumim și dumneavoastră, stimate autorități centrale și locale, poliției, jandarmeriei și armatei, pentru prezență și pentru sprijinul acordat la realizarea acestui eveniment istoric.

Nu în ultimul rând, doresc să mulțumesc colaboratorilor noștri de la Centrul eparhial, preoților eparhiei, călugărilor și călugărițelor din eparhie, dumneavoastră, iubiți credincioși, prezenți la această sărbătoare, pentru receptivitate și pentru împreună lucrare în via Domnului. Vă sărutăm sufletele fiecăruia și vă spun ceea ce a spus Hristos: *rămâneți întru dragostea Mea*. Un cuvânt de apreciere și pretuire îndreptăm și către preoții Protopopiatului Roman care împreună cu noi, cei de la Centrul eparhial, am pregătit acest eveniment. Trebuie să remarc, de asemenea, sprijinul Primăriei din Roman, reprezentată aici de domnul primar, prof. Laurențiu Dan Leoreanu, care a fost atât de receptiv la apelul nostru în pregătirea sărbătorii. În același timp, trebuie să remarc faptul că apelul nostru a fost receptat și de alte primării, cum sunt cele de la Onești, Moinești, Tg. Ocna, Cordun, care ne-au ajutat pentru împlinirea acestei sărbători. Acestora li s-au adăugat și mulți oameni de bine, deputați, patroni la diferite firme, cărora nu le mai pronunț numele, dar rog pe Dumnezeu să-i aibă întru dragostea Sa, asigurându-i că Dumnezeu iubește pe cel ce dă de bunăvoie.

Dacă am omis pe cineva, îmi cer iertare, știind că Dumnezeu nu uită pe nimeni.

Tuturor vă mulțumim și am convingerea că evenimentul derulat în această zi binecuvântată va fi înscris cu litere de lumină în hrisovul cel mai sfânt al sufletelor fiecăruia dintre noi, nutrind speranța că urmașii noștri vor citi și înțelege că Dumnezeu ne-a ales să adăugăm o piatră nestemată la edificiul sfânt al înaintașilor. ■

De aceea, noi, generația care a fost rânduită de Dumnezeu să fie martora acestui eveniment de înălțare la demnitatea eclesială de arhiepiscopie a eparhiei din care facem parte, pe lângă faptul că ne aducem aminte de înaintașii noștri, ne angajăm înaintea Prea Sfintei Treimi să păstrăm dreapta credință, pe care să o transmitem generațiilor viitoare prin cult și cultură creștină, prin evlavie și muncă jertfelnică, prin apărarea identității naționale și prin promovarea tradițiilor și predaniilor ortodoxe care stau la baza culturii noastre românești. Ne mai angajăm să împletim Ortodoxia cu ortopraxia, generozitatea cu bunătatea, iubirea cu slujirea și ajutoarea semenilor, ca să rămânem ceea ce Hristos ne-a cerut să fim: *lumina lumii și sarea pământului*.

Doi ani de patriarhat aniversați la Roman

În aceste momente solemne, mă fac mesagerul Înaltpreasfințitului Eftimie, întâistătătorul nostru, al colaboratorilor noștri de la Centrul eparhial, al preoților, călugărilor și călugărițelor mănăstirilor noastre, dar, mai ales, al celor peste 500 000 de credincioși ortodocși din Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, să Vă mulțumim, Preafericite Părinte Patriarh, pentru bucuria și onoarea pe care le-ați făcut astăzi eparhiei noastre.

Ieri, 12 septembrie, ziua sosirii Preafericirii Voastre în arhiepiscopia noastră, s-au împlinit doi ani de când Colegiul Electoral Bisericesc V-a ales în înalta demnitate de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei, Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române și Locțiitor al Tronului Cezareei Capadociei. Vă mulțumim că ați ales ca aniversarea celor

doi ani de rodnică activitate în fruntea Bisericii strămoșești să o petreceți în una dintre cele mai vechi eparhii ale Patriarhiei. Venirea Preafericirii Voastre printre noi, la acest popas aniversar, o considerăm o binecuvântare și un imbold, căci așa cum Preafericirea Voastră, rânduit de Dumnezeu în fruntea Bisericii românești, i-ați imprimat acesteia un dinamism inegalabil, tot așa și noi vom încerca, aici, la Roman și Bacău, să Vă imităm lucrarea sfântă, pusă în slujba Bisericii și poporului binecredincios.

În aceste clipe solemne, mă fac mesagerul preoților și credincioșilor băcăuani, al autorităților din acest județ, care, prin prezența lor aici, își exprimă bucuria și recunoștința față de faptul că ați dispus ca în formularea titulaturii noii arhiepiscopii să fie inclus și ținutul încărcat de istorie al Bacăului. De acum, putem spune că *Romanul este istoria și tradiția acestei eparhii, iar Bacăul, împlinirea și prelungirea ei*. Țara de Jos de altă dată, cu Bacăul, centrul social-politic și Romanul, centrul spiritual și cultural al străvechiului teritoriu românesc, se reactivează și se regăsesc în lucrarea lor de peste veacuri. Totdeauna, cele două ținuturi și-au conjugat destinele și aspirațiile. O vor face pe deplin și de acum înainte și Vă asigurăm că o vor face bine.

Frățietate întru Hristos

Țin să vă mulțumesc Înaltpreasfințitului și Preasfințitului Voastre, ierarhi ai Sfântului Sinod, care ați binevoit să veniți la Roman pentru a fi părtași bucuriei noastre. Vă asigurăm de toată dragostea și frățietatea în Hristos-Domnul. În mod special, mulțumesc Preasfinției voastre (curând Înaltprea-

Începând cu Duminica Înainteprăznuirii
Înălțării Sfintei Cruci, 13 septembrie,
Episcopia Romanului a devenit
Arhiepiscopia Romanului și a Bacăului.

EVENTIMENT

Ridicarea la rangul de arhiepiscopie

Încununarea a șase secole de istorie

În zilele de 18-19 iunie 2009, la Reședința Patriarhală, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, a avut loc ședința de lucru a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Printre hotărârile luate atunci se află și ridicarea Eparhiei Roma-

nului la rangul de Arhiepiscopie, cu titulatura „Arhiepiscopia Romanului și Bacăului“, atribuirea titlului de arhiepiscop întâistătorului eparhiei și a rangului de episcop-vicar Preasfințitului Ioachim Băcăuanul. Proclamarea oficială a ridicării

în rang a avut loc în ziua de 13 septembrie a.c. în cadrul Sfintei Liturghii oficiate de PF Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, înconjurat de un sobor format din mai mulți ierarhi membri ai Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

Începând cu Duminica Înainteprăznuirii Înălțării Sfintei Cruci, 13 septembrie, Episcopia Romanului a devenit Arhiepiscopia Romanului și a Bacăului. Evenimentele au debutat în ziua de 12 septembrie, când PF Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române a sosit în eparhia Romanului.

„Momentul recunoștinței este o lucrare sfântă“

Întâistătorul Bisericii Ortodoxe Române a fost întâmpinat la Catedrala episcopală din Roman de către Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Episcopiei Romanului, de numeroși preoți și credincioși. În Catedrala „Sfânta Cuvioasă Parascheva“ din Roman a fost oficiată, apoi, o slujbă de Te Deum, moment la care au participat și Înaltpreasfințitul Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Înaltpreasfințitul Pimen, Arhiepiscopul Sucevei și Rădăuților, Preasfințitul Epifanie, Episcopul Buzăului și Vrancei, Preasfințitul Calinic, Episcopul Argeșului și Muscelului, Preasfințitul Corneliu, Episcopul Hușilor, Preasfințitul Ambrozie, Episcopul Giurgului, Preasfințitul Visarion, Episcopul Tulcii, Preasfințitul Andrei Făgărășeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, și Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Arhiereu-vicar al Episcopiei Romanului.

La finalul slujbei de mulțumire, Preasfințitul Ioachim Băcăuanul a adresat un mesaj de bun-venit Patriarhului României și a subliniat importanța pe care vizita Preafericitului Părinte Daniel o are pentru această eparhie. A urmat discursul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, care a mulțumit pentru primirea făcută și a subliniat că actul de ridicare în rang de Arhiepiscopie a Episcopiei Romanului trebuie privit ca un gest de recunoștință față de realizările din cei 601 ani de existență a eparhiei. „Când

FOTO: VIOREL COJAN

La festivitățile prilejuite de ridicarea în rang a Episcopiei Romanului, mii de credincioși au umplut curtea Catedralei „Sf. Cuvioasă Parascheva“ din Roman, alăturându-se ierarhilor și reprezentanților autorităților participanți la eveniment

multumim lui Dumnezeu, recunoaștem darurile Sale, iar apoi putem cere alte daruri. Recunoștința este liantul dintre daruri, pentru ca ele să

devină ziditoare și noi să creștem duhovnicește. Noi am venit aici, la Roman, pentru a mulțumi lui Dumnezeu că timp de 601 ani în această e-

Patriarhul unui popor ortodox este acasă oriunde și oricând, pe întreg teritoriul jurisdicțional-canonic al Bisericii sale autonome și autocefale. De aceea, Vă spunem „*Bine ați revenit acasă, Preafericite Părinte Patriarh*“.

în Țara de Jos a Moldovei

„Bine ați revenit acasă, Preafericite Părinte Patriarh“

□ Cuvânt de întâmpinare a Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, rostit în Catedrala Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, sâmbătă, 12 septembrie 2009 □

† Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicearh al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului

Preafericirea Voastră,
Înaltpreasfinții Voastre,
Preasfinții Voastre,
Precuvioși Părinți,
Precuvioase Maici,
Precucernici Părinți,
Distinse autorități centrale și locale,
Iubiți credincioși și credincioase,

Cu aleasă dragoste, nespusă bucurie, sinceră prețuire, profundă recunoștință și firească emoție, Vă întâmpinăm, Preafericite Părinte Patriarh, în străvechea Catedrală episcopală de la Roman, închinată Sfintei Cuvioase Parascheva, pronunțând cu buzele și cântând în suflute inspirate cuvintele biblice: „*Binecuvântat este Cel ce vine întru numele Domnului*“.

Sub ocrotirea Maicii Domnului

Ce bucurie poate fi mai mare pentru copiii unei familii, când tatăl lor se întoarce acasă

FOTO: VIOREL COJAN

după o perioadă de părăută absență? Evident că trăiesc o imensă fericire!

Un astfel de sentiment nutrim și noi astăzi, ierarhii, clerul și credincioșii acestei eparhii, pentru că Preafericirea Voastră, Întâistătătorul nostru, veniți personal să ne cercetați, să ne binecuvântați și să ne aduceți daruri dintre cele mai alese.

Știm cu toții că Patriarhul unui popor ortodox este acasă oriunde și oricând, pe întreg teritoriul jurisdicțional-canonic al Bisericii sale autonome și autocefale. De aceea, nu Vă spunem „*Bine ați venit într-un teritoriu care nu Vă aparține*“, ci „*Bine ați revenit acasă, Preafericite Părinte Patriarh*“, unde V-am așteptat cu emoția copilului nevinovat și Vă primim cu

☞ parhie s-a mărturisit credința ortodoxă, s-a păstrat unitatea Bisericii și a rodit cultura creștină izvorâtă din credință, din rugăciune. Anul trecut trebuia să arătăm recunoștință față de această

Episcopie, dar a fost prin voia lui Dumnezeu ca, mai întâi, să arate recunoștință eparhia însăși în fața lui Dumnezeu. Momentul recunoștinței este o lucrare sfântă, sacră, de demnitate și mi-

sionară. Când arătăm recunoștință față de Dumnezeu, nu diminuăm, ci creștem. Oamenii care nu mulțumesc pentru darurile primite și nu recunosc vrednicia înaintașilor scad, cad și decad ☞

„Ceea ce a hotărât Sfântul Sinod este o prelungire a serbărilor de anul trecut, este o continuare firească și o împlinire necesară.“ (PF Părinte Patriarh Daniel)

EVENTIMENT

FOTO: VIOREL COJAN

Slujbă de Te Deum la întâmpinarea PF Părinte Patriarh Daniel, în Catedrala „Sf. Cuv. Parascheva“ din Roman

din demnitatea de om. Ceea ce a hotărât Sfântul Sinod este o prelungire a serbărilor de anul trecut, este o continuare firească și o împlinire necesară. Poate că unii se întrebă de ce a trebuit să treacă 601 ani până când o episcopie să fie ridicată la rang de arhiepiscopie. E foarte greu de răspuns. Poate că uneori Dumnezeu vrea să ne arate că nu numai realizările, ci și multa răbdare întru smerenie este necesară ca parfum și arvună a veșniciei și a tainei mântuirii“, a menționat PF Părinte Patriarh Daniel.

A urmat sfințirea vilelor „Episcop Lucian Triteanul“, din grădina Centrului Eparhial Roman, slujbă ce a fost oficiată de Patriarhul României, care a înmănat, la final, membrilor aparatului administrative al Centrului eparhial de la Roman, mai multe distincții de vrednicie „Sfântul Apostol Andrei, Ocrotitorul României“, oferind în același timp câte o icoană cu Mântuitorul Iisus Hristos pentru cele două case sfințite. De asemenea, PS Episcop Ioachim Băcăuanul i-a oferit Părintelui Patriarh Daniel o icoană cu Maica Domnului.

sufletele încărcate de bucuria revederii tatălui. Considerați că în buchetul florilor și în chipul pâinii cu care V-am întâmpinat am concentrat toată iubirea și ospitalitatea fiilor și fiicelor duhovnicești ai Preaferirii Voastre. Binecuvântând aceste ofrande, ați binecuvântat toată suflarea acestei de Dumnezeu păzite eparhii, care tresaltă duhovnicește pentru onoarea care i se face.

Se spune că hazardul nu există, căci pentru ființele conștiente *nimic nu este întâmplător, ci totul este har, totul este providen-*

ță. Deci, nu întâmplătoare, ci providențială este venirea Preaferirii Voastre în Eparhia Romanului, în anul mântuirii 2009, luna lui Septembrie, ziua a douăsprezecea.

Din punct de vedere liturgic, în această zi se odovăiește, adică se încheie, sărbătoarea împărătească a Nașterii Maicii Domnului. Ați sosit în Mitropolia Moldovei și Bucovinei la începutul acestei sărbători, iar poarta de intrare în acest ținut binecuvântat de Dumnezeu a fost eparhia noastră, căci *toate drumurile trec prin Roman.* Întoarcerea către

Comuniune într-o atmosferă solemnă

Ridicarea în rang hotărâtă de Sfântul Sinod al BOR în ședința sa din 19 iunie 2009, la insistențele temeinic justificate din ultimii ani, făcute în mod deosebit de PS Episcop Ioachim Băcăuanul, a avut loc într-o atmosferă solemnă, la Catedrala episcopală „Sf. Cuvioasă Parascheva“ din Roman, după slujba Sfintei Liturghii pe care a oficiat-o PF Părinte Patriarh Daniel, alături de Înaltpreasfințitul Părinte Teofan, Arhie-

piscopul Iașilor și Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, IPS Petru, Mitropolitul Basarabiei, IPS Mitropolit Nifon al Arhiepiscopiei Târgoviștei și Exarh Patriarhal, IPS Arhiepiscop Ioan al Episcopiei Covasnei și Harghitei, PS Epifanie, Episcopul Buzăului și Vrancei, PS Calinic, Episcopul Argeșului și Muscelului, PS Corneliu, Episcopul Hușilor, PS Ambrozie, Episcopul Giurgului, PS Visarion, Episcopul Tulcii, PS Calinic Botoșăneanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Iașilor, PS Andrei Făgărașanul, Episcop-vicar al Episcopiei Sibiului, PS Gurie Gor-

Peste 350 de preoți și câteva mii de credincioși din Roman, Bacău, Onești, Moinești și din alte zone ale țării, au ținut să fie prezenți la acest eveniment istoric.

reședința patriarhală trebuie să o faceti tot pe aceeași poartă.

Providența a făcut, deci, ca șederea Preafericirii Voastre în Moldova să fie sub ocrotirea Maicii Domnului, pe care știu cât de mult o venerați. Maica Domnului V-a purtat pașii, în toată această perioadă, ca prin grădina care-i aparține și pe care ați îngrijit-o, cu atâta migală, nicio buruiănă să nu o năpădească. Nu știu dacă ați găsit-o la fel de frumoasă cum ați lăsat-o acum doi ani, însă pe chipul Preafericirii Voastre se poate citi bucuria reîntâlnirii cu grădinarii acesteia, adică preoții, călugării și credincioșii pe care i-ați păstorit. Sunt convins că plecați la București cu sufletul încărcat de bucurie pentru faptul că în Moldova sunteți preaiubit și mult dorit.

Preafericirea Voastră,

Ați binevoit ca periplul moldav să îl încheiați la Roman, poarta de intrare în Mitropolia Moldovei și Bucovinei. Ați intrat în cetatea noastră mușatină tocmai în ziua în care se împlinesc doi ani de când Colegiul Electoral Bisericesc V-a ales în înalta demnitate de Arhiepiscop al Bucureștilor, Mitropolit al Munteniei și Dobrogei, Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române și Locțiitor al Tronului Cezareei Capadociei. Ați ales ca această zi aniversară, care marchează împlinirea a doi ani de rodnică activitate în fruntea Bisericii noastre, să o petreceți în una dintre cele mai vechi eparhii din Patriarhia Română. Aceasta este o mare onoare pentru noi.

Nu ați venit într-o vizită oarecare, ci pentru a conferi episcopiei noastre, veche de 600 de ani, cel mai prețios dar pe care îl poate primi o eparhie și anume: proclamarea solemnă a înălțării la rangul de arhiepiscopie a teritoriului său canonic. Este semnul recunoașterii multiplelor activități ale ierarhilor, preoților și călugărilor, în cursul a mai multor veacuri. De aceea, spuneam că bucuria noastră este incommensurabilă, iar emoțiile ne copleșesc.

Preafericirea Voastră,

În această atmosferă de înaltă trăire duhovnicească, în numele Preasfințitului Episcop Eftimie, întâistătătorul nostru, al colaboratorilor noștri de la Centrul eparhial, al celor 557 de preoți care activează în cele 473 de parohii ale eparhiei, în numele celor 398 de monahi și monahii din cele 33 de mănăstiri și schituri, dar, mai ales, în numele celor peste 500 000 de credincioși ortodocși din eparhie, iar de mâine, din Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, mă fac mesagerul tuturor în a vă spune încă o dată, din tot sufletul, „*Bine ați venit și Vă rog să ne binecuvântați*”.

Permiteți-mi, Preafericite Părinte Patriarh, ca același ospitalier „*Bun venit*” să îl adresez și celor care vă însoțesc, Înaltpreasfințiți și Preasfințiți ierarhi ai Sfântului Sinod, precum și tuturor celor care au venit să împartă cu noi bucuria acestei sărbători: Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Teofan al Moldovei și Bucovinei; Înaltpreasfințitul Părinte Petru, Mitropolitul Basarabiei; Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Nifon, al Arhiepiscopiei Târgoviștei; Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Ioan, al Episcopiei Covasnei și Harghitei; Preasfințitul Părinte Episcop Epifanie, al Episcopiei Buzăului și Vrancei; Preasfințitul Părinte Episcop Calinic, al Episcopiei Argeșului și Muscelului; Preasfințitul Părinte Corneliu, Episcopul Hușilor; Preasfințitul Părinte Episcop Ambrozie, al Giurgului; Preasfințitul Părinte Episcop Visarion, al Tulcii; Preasfințitul Părinte Calinic Botoșăneanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Iașilor; Preasfințitul Părinte Andrei Făgărășanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului; Preasfințitul Părinte Gurie Gorjeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Craiovei.

Fiți bineveniți la Roman!

Pe toți vă primim cu suflet bun de frați și vă invităm să gustați din bucuria pe care Preafericitul Părinte Patriarh Daniel a pregătit-o pentru noi.

Așa să ne ajute Dumnezeu! Amin. ■

Credincioși așteptând pe Întâistătătorul Bisericii Ortodoxe Române

Sfințirea caselor de protocol „Episcop Lucian Triteanu” din incinta Centrului eparhial de la Roman

Înmânarea diplomelor „Sf. Ap. Andrei”

jeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Craiovei, în prezența a peste 350 de preoți și a câțeva mii de credincioși din Roman, Bacău, Onești, Moinești și din alte zone ale țării, care au ținut să fie prezenți la acest eveniment istoric. La slujba religioasă de la Roman, pe lângă autorități locale și județene, a fost prezent și Traian Băsescu, președintele României, care, din mulțime, a asistat la ultima parte a Sfintei Liturghii.

Un sobor de peste 300 de preoți din cele cinci protopopiate ale Episcopiei Romanului au fost prezenți alături de cei peste 6000 de cred-

incioși prezenți, care s-au putut închina și la racla cu moaștele Sf. Teodosie de la Brazi, care a fost adusă în procesiune pe 12 septembrie la Catedrala episcopală din Roman.

„Romanul este istoria și tradiția acestei eparhii, iar Bacăul împlinirea și prelungirea ei”

La finalul slujbei, Preafericitul Părinte Daniel a explicat faptul că ceremonia de ridicare în

rang de arhiepiscopie a Episcopiei Romanului presupune ridicarea în rangul de arhiepiscop a Preasfințitului Episcop Eftimie și cea de Episcop-vicar a Preasfințitului Ioachim Băcăuanul. „Acest moment solemn este rezultatul hotărârii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, care, la propunerea noastră, în consultare cu Sinodul Permanent, a aprobat ca venerabila și vrednică Episcopie a Romanului să devină Arhiepiscopie, cu titlatura Arhiepiscopia Romanului și Bacăului”, a spus Preafericitul Părinte Patriarh.

PF Părinte Patriarh Daniel a înmănat
însemnele de arhiepiscop Preasfințitului
Episcop Eftimie și pe cele de Episcop-vicar
Preasfințitului Ioachim Băcăuanul.

EVENIMENT

FOTO: VIOREL COJAN

FOTO: VIOREL COJAN

Slujba Sfintei Liturghii a fost oficiată în prezența a numeroși preoți, călugări și călugărițe și a câtorva mii de credincioși veniți din întreaga țară

➔ A urmat citirea Tomosului patriarhal de către Înaltpreasfințitul Mitropolit Teofan, prin care au fost amintite motivele care au stat la baza deciziei ca Episcopia Romanului să devină Arhiepiscopia Romanului și Bacăului.

Apoi, Patriarhul României a înmănat însemnele de Episcop-vicar Preasfințitului Ioachim Băcăuanul: mantia de arhieru, crucea pectorală, engolpionul și cârja arhierască. Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, de acum Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, a adresat un cuvânt în care a mulțumit pentru prezența la acest eveniment solemn Patriarhului României, celorlalți arhieru, domnului Traian Băsescu, președintele României, preoților și credincioșilor, făcând în același timp o cronologie a evenimentelor istorice care au marcat Episcopia Romanului de-a lungul celor peste șase secole de existență. „De acum, putem să spunem că Romanul este istoria și tradiția acestei eparhii, iar Bacăul împlinirea și prelungirea ei. Țara de Jos de altădată, cu Bacăul, centru social-politic, și Romanul, centru spiritual și cultural al străvechiului teritoriu românesc, se reactivează și se regăsesc împreună în lucrarea lor de peste veacuri. Cele două ținuturi care și-au conjugat destinele și aspirațiile o vor face pe deplin și de acum înainte“, a spus Episcopul-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului.

În cuvântul rostit cu acest prilej, PF Părinte Patriarh Daniel a vorbit multă vreme despre temerile care au stat la baza acestei decizii istorice a Sfântului Sinod al BOR, menționând, printre altele, faptul că „dintotdeauna Bacăul a aparținut jurisdicțional și canonic de eparhia Romanului“. Întăistătorul Bisericii noastre le-a urât Înaltpreasfințitului Eftimie, Arhiepiscopul

Romanului și Bacăului, și Preasfințitului Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al acestei eparhii, „ani mulți cu sănătate, fericire, ajutor de la Dumnezeu în lucrarea sfântă, pastorală a acestei Arhiepiscopii“. Apoi, împreună cu ierarhii coslujitori, președintele României și reprezentanți ai autorităților locale, PF Părinte Patriarh Daniel a mers apoi la reședința episcopală unde a înmănat Preasfințitului Eftimie însemnele arhiepiscopale: mantia de arhieru, Crucea patriarhală pentru arhieru, engolpionul și cârja arhierască.

După impresionantul moment istoric și religios de la Roman, PF Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, alături de IPS Mitropolit Teofan și alți ierarhi, a poposit pentru un ceas la Bacău, la Catedrala „Înălțarea Domnului“, pentru a vizita șantierul „celei mai mari catedrale în construcție din Europa răsăriteană“, după cum a precizat PF Părinte Patriarh Daniel. Aici, PF Părinte Patriarh Daniel a primit titlul de cetățean de onoare al județului Bacău, înmănat de către dl Dragoș Benea, președintele Consiliului Județean Bacău. (sursa: www.ziarullumina.ro)

Ridicarea în rang, confirmarea însemnătății venerabilei Eparhii a Romanului

□ Mesaj cu prilejul ridicării Episcopiei Romanului la rangul de Arhiepiscopie a Romanului și Bacăului, transmis de Președintele României, Traian Băsescu □

Doresc să adresez salutul meu călduros tuturor participanților la ceremonia solemnă de astăzi, prin care Episcopia Romanului este ridicată la rangul de Arhiepiscopie a Romanului și Bacăului.

Vă mulțumesc, Preasfinte Părinte Ioachim, pentru invitația de a vă fi alături la acest eveniment, prin care întreaga dumneavoastră comunitate sărbătorește istoria venerabilei eparhii a Romanului, cunoscută prin cătările voievodale, prin ierarhii și cărturarii ei de seamă.

Acordarea acestei demnități la un an de la celebrarea a 600 de ani de atestare documentară a Episcopiei Romanului, confirmă însemnătatea acesteia în istoria Ortodoxiei românești și, totodată, vitalitatea comunității sale, în acord cu ritmul dezvoltării ei prezente.

Anul trecut ați sărbătorit 600 de ani de atestare documentară. Potrivit multor istorici, întemeierea Episcopiei Romanului se datorează voievodului Alexandru cel Bun. Prestigiul acestei vetre de credință a crescut de-a lungul istoriei, Romanul devenind un important centru al vieții spirituale, culturale și politice din Moldova.

Renumele de care s-a bucurat Romanul, care astăzi este ridicat la rangul de Arhiepiscopie, a fost și rodul contribuției marilor ierarhi ai acestui loc, despre care învățăm din cărțile de istorie: episcopul Macarie (1531-1548 și 1551-1558), care a început lucrările la Catedrala episcopală, marele Dosoftei (1660-1671), unul dintre fon-

datorii literaturii noastre, sau Melchisedec Ștefănescu, susținător al Unirii Principatelor (1859) și apoi membru al Academiei Române.

Bogăția istorică și culturală a Romanului merită cunoscută și apreciată de orice român care își iubeste țara și își respectă înaintașii. Este motivul pentru care particip la sărbătoarea de astăzi, sărbătoare a Bisericii și totodată a dumneavoastră, locuitorii noii Arhiepiscopii.

Biserica a contribuit și contribuie în continuare la formarea acestui respect față de trecut și față de valorile culturii și civilizației românești. Cultivând importanța valorilor în viața noastră, putem găsi resurse de regenerare și dezvoltare ca societate și ca națiune. Noua Arhiepiscopie a Romanului și Bacăului poate fi un model în acest sens: ea îmbină vechimea și renumele istoric cu dezvoltarea actuală a comunității, amintindu-ne că prezentul și mai ales viitorul cel mai traic se construiesc întotdeauna prin integrarea marilor repere din trecut.

Doresc să transmit, în aceste momente solemne, respectul meu Înaltpreasfințitului Sale Eftimie, care păstrează comunitatea dumneavoastră de ani îndelungați, precum și Preasfințitului Voastre, Părinte Episcop Ioachim, împreună cu cele mai calde felicitări și urări de slujire rodnică.

La mulți ani!

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
TRAIAN BĂSESCU
Traian Băsescu

Prin ascultarea smerită până la moarte,
Hristos vindecă neascultarea lui Adam.

Taina Crucii, taina Învierii

□ Cuvânt de învățătură
rostit de către Preafericitul
Părinte Patriarh Daniel în
cadrul Sfintei Liturghii
oficiată la Roman,
în Duminica dinaintea
Înălțării Sfintei Cruci □

În Evanghelia Duminicii dinaintea Înălțării Sfintei Cruci, vedem deodată taina Crucii și taina Învierii, taina iubirii celei mai tari decât moartea, care s-a arătat prin Învierea lui Hristos. Hristos-Domnul a venit în lume din iubire pentru oameni și pentru mântuirea lor. S-a făcut om pentru ca să mântuiască pe oameni de păcat și de moarte și să le dăruiască viață veșnică. Oricine crede în El va trăi veșnic, pentru că Dumnezeu-Omul este Izvorul vieții veșnice. „Coboară din cer, Cel ce este din cer, Fiul lui Dumnezeu, Cel veșnic. Se face om, coborând, deci, la condiția umană, la nivelul existenței umane, ca pe noi oamenii, pământeni trecători, să ne ridice la viața cea veșnică, cerească, netrecătoare“, a spus Părintele Patriarh.

Hristos a trecut prin moarte ca să biruiască moartea

Ceea ce surprinde în aceste cuvinte ale Mântuitorului din Evanghelie este conexiunea făcută între șarpele din pustie și înălțarea Sa pe cruce, „precum Moise a înălțat șarpele în pustie, trebuie ca Fiul Omului să Se înalțe, pentru ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică. Șarpele de aramă înălțat de Moise, de culoare roz, seamăna într-un fel cu trupul atârnat pe lemn. Deci șarpele care vindeca veninul de șarpe, prin simpla privire a lui, era o preînchipuire, o prefigurare a Mântuitorului Iisus Hristos înălțat pe Cruce, ca să aducă nouă biruința asupra morții“, a explicat Întâistătătorul Bisericii Ortodoxe Române.

De ce tocmai șarpele de aramă devine simbol al răstignirii lui Hristos și ce legătură este între șarpele de aramă, șerpii veninoși și șarpele din Paradis, a întreat retoric Părintele Patriarh. Răspunsul a venit prin cuvintele Sântului Ioan Gură de Aur: „«Acolo, în Vechiul Testament, un șarpe mușca și un șarpe vindeca. Aici, în taina lui Hristos, moartea învinge moartea, și

FOTO: VIOREL COJAN

moartea a dăruit viață veșnică». Este vorba, deci, de o biruință a lui Hristos asupra morții, tocmai trecând prin moarte, după cum erau vindecați de veninul ucigător al șarpelui, cei ce priveau șarpele de aramă. Mai mult decât atât, trebuie să facem o legătură între taina Crucii, ca înălțare a lui Iisus Hristos, spre a Se jertfi, spre a trece prin moarte, pentru a birui moartea, pe de o parte, și biruința lui Hristos asupra diavolului celui viclean din rai, care a îndemnat pe Adam și pe Eva la neascultare de Dumnezeu, pe de altă parte“.

Sfântul Maxim Mărturisitorul arată că Hristos-Domnul, când și-a întins mâinile pe Cruce, a făcut aceasta din ascultare față de Dumnezeu Tatăl. Prin ascultarea smerită până la moarte, Hristos vindecă neascultarea lui Adam, biruiește orgoliul, viclenia și răutatea diavolului, care din invidie față de om a îndemnat pe oameni la neascultare față de Dumnezeu. De aceea, Sfântul Evanghelist Ioan numește pe șarpele din rai ca minciinos, tată al minciunii și ucigător de oameni. Patriarhul nostru a vorbit și despre puterile diavolești care îndemneau pe

Sfânta Cruce, ca semn al iubirii jertfelnice a lui Hristos și ca izvor al vieții veșnice, a devenit și simbol, pentru noi, al biruinței și al bucuriei.

EVENTIMENT

FOTO: „ZIARUL LUMINA”

evreii care Îl urau și Îl invidiau pe Hristos să-L omoare, crezând diavolii că astfel Hristos va răspunde la ură cu ură, la răutate cu răutate, și așa va cădea din ascultare în neascultare de Dumnezeu, și din iubire de oameni, în ne iubire sau ură față de oameni. Dar cunoscând viclenia demonilor, Hristos-Domnul a răspuns la răutate cu bunătate, la ură cu iubire, zicând pe Cruce: „Părinte, iartă-i, că nu știu ce fac!”. Doar așa a biruit Hristos pe diavol, atunci când a murit pe Cruce, în stare de jertfă, de ascultare și de iubire. „În Crucea lui Hristos este ascunsă puterea Învierii lui Hristos, iar Învierea arată slava Crucii. Crucea acum nu mai este simbolul suferinței sau al unei morți nedemne, ci este simbolul biruinței asupra suferinței. Din instrument al morții nedemne, acum crucea devine semn al biruinței, al vieții eterne”, a mai spus Preafericitul Părinte Daniel.

Crucea, semnul iubirii jertfelnice

Din Evanghelie trebuie să înțelegem rostul răstignirii Mântuitorului Iisus Hristos, rostul Învierii Sale din morți și înălțării Sale întru slavă. Acesta este „iertarea de păcate, pentru neascultarea pe care noi adesea o facem în raport cu Dumnezeu, dar dacă ne pocăim pentru

FOTO: „ZIARUL LUMINA”

PS Episcop-vicear Ioachim Băcăuanul a primit de la PF Părinte Patriarh Daniel însemnele trepte ierarhice de episcop-vicear

păcate, ne iartă și ne dăruiește bucuria biruinței asupra ispitelor diavolești și asupra suferințelor, încercărilor și necazurilor”, a punctat Părintele Patriarh.

Semnul Sfintei Cruci este semnul iubirii jertfelnice mai tare decât păcatul și moartea, mai tare decât diavolul și toate uneltirile lui.

Prin Sfânta Cruce noi vedem că Hristos este prezent în Biserică, în viață. Sfânta Cruce ca semn al iubirii jertfelnice a lui Hristos și ca izvor al vieții veșnice a devenit și simbol pentru noi al biruinței și al bucuriei. De aceea purtăm de când ne botezăm lăntșorul cu Sfânta Cruce la gât, ne însemnăm dimineța și seara, înainte și după masă cu Sfânta Cruce. ■

PF Părinte Patriarh Daniel desemnat cetățean de onoare al județului Bacău, în Catedrala „Înălțarea Domnului”

Sute de băcăuani l-au așteptat duminică, 13 septembrie 2009, pe Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, la Catedrala „Înălțarea Domnului” din Bacău. Înțâistătătorul Bisericii noastre a fost întâmpinat în poarta Catedralei „Înălțarea Domnului” din Bacău, aflată încă în construcție, de un sobor de peste 100 de preoți și de autoritățile locale. În demisolul sfântului lăcaș a avut loc o slujbă de mulțumire pentru Patriarhul României, la care au participat Înaltpreasfințitul Părinte Teofan, Arhiepiscopul Iașilor și Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, Înaltpreasfințitul Mitropolit Nifon al Arhiepiscopiei Târgoviștei și exarh patriarhal, Preasfințitul Calinic, Episcopul Argeșului și Muscelului, Preasfințitul Visarion, Episcopul Tulcii, Preasfințitul Ioachim Bacăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, Preasfințitul Andrei Făgărășanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului. La final, Preasfințitul Ioachim Bacăuanul a amintit în prima parte a cuvântului său de festivitatea de proclamare și ridicare a Episcopiei Romanului la rangul de Arhiepiscopie, care a avut loc în aceeași zi, urmând ca mai apoi să prezinte câteva date istorice referitoare la Catedrala „Înălțarea Domnului”, amintind faptul că edificiul a fost construit de toți băcăuanii, însă investițiile sunt în grija Consiliului Județean Bacău.

FOTO: VIOREL COJAN

Biserica din suflet dăinuiește veșnic

Apoi, domnul Dragoș Benea, presedintele Consiliului Județean Bacău i-a oferit Preafericitului Părinte Daniel titlul de cetățean de onoare al județului Bacău, alături de un dar simbolic reprezentând un munte de sare, în miniatură,

vechi simbol heraldic al Bacăului. Părintele Patriarh a adresat celor prezenți un cuvânt de învățătură în care a vorbit despre semnificația zidirii unei biserici, apreciind, în același timp, jertfelnicia celor care au zidit Catedrala din Bacău. „Această catedrală este un simbol al libertății folosite pentru apropierea de Dumnezeu și pentru ridicarea în demnitate a poporului creștin-ortodox din acest municipiu și din acest județ. Când se ridică o biserică, se înalță demnitatea comunității care o zidește și se construiește tainic în sufletele celor care participă la înălțarea ei. Biserica din suflet marchează pe ctitori, pe cei care au zidit-o, pe cei care au înfrumusețat-o pentru veșnicie. Atunci când se zidește o biserică, este nevoie de multă jertfă, dar în ziua sfințirii trebuie să se uite greutatea și toate ostenele, pentru că se primește în schimb bucuria sfântă a sfințirii ei. Această catedrală este mare, frumoasă, printre cele mai mari în construcție din Europa Răsăriteană”, a spus Preafericitul Daniel, care a oferit Catedralei „Înălțarea Domnului” o cruce de binecuvântare, o Biblie, precum și un sinaxar al Sfinților Capadocieni. „Faptul că Dumnezeu ne cheamă să ridicăm o biserică este o binecuvântare. Și, dacă o biserică în construcție este un dar al oamenilor pentru Dumnezeu, după sfințire, aceasta devine un dar al lui Dumnezeu pentru oameni”, a precizat PF Părinte Patriarh Daniel.

A urmat un Trisaghion la mormântul vrednicului de pomenire episcop de Huși Ioachim Mares, la care au asistat toți ierarhii, preoții și credincioșii prezenți, după care soborul de ierarhi a plecat să viziteze șantierul celei mai mari biserici din Bacău. ■

FOTO: VIOREL COJAN

PF Părinte Patriarh Daniel întâmpinat cu bucurie de credincioșii băcăuani

EVENIMENT

FOTO: VIOREL COJAN

FOTO: VIOREL COJAN

PF Părinte Patriarh Daniel a primit din partea Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului icoana Sfintei Parascheva, copie după o frescă (sec. XVI) din Catedrala arhiepiscopală de la Roman

PS Episcop Eftimie Luca a primit însemnele de arhiepiscop de la PF Părinte Patriarh Daniel, în prezența Președintelui României, Traian Băsescu, și a altor arhierei și preoți participanți la eveniment

FOTO: „ZIARUL LUMINA”

FOTO: VOREL COJAN

La Catedrala „Sf. Cuv. Parascheva“ din Roman, Liturghia arhierescă din ziua de 13 septembrie a fost oficiată de PF Părinte Patriarh Daniel, înconjurat de un sobor de 13 ierarhi ai Sfântului Sinod, preoți și diaconi din Arhiepiscopia Romanului și Bacăului și a celor invitați din alte eparhii

Ziua istorică a împletirii vremilor de slavă

Cetatea lui Roman îmbracă haină de sărbătoare. Încă din primele ore ale dimineții, clopotele Catedralei episcopale cheamă prin glas năvalnic la rugă. Cu mic, cu mare, în șirag fără de hăt, credincioși din toate laturile Eparhiei Romanului potopesc curtea Episcopiei: Sfântul Teodosie de la Brazi s-a întors, după secole, în locul unde a păstorit ca întâistătător.

Sărutul moastelor frământă lăuntric mulțimea norodului. Cerul, răsfrânt în nemărginit senin de peruzea, bucură priveliștea Sfînteniei.

Slujba arhierescă ridică inimile. Întreg norodul suie parcă-n vremile trecuților ierarhi. Vremi înalte! Vremi de slavă! Vremi de credință tare și nestrămutată! Și zidul catedralei prinde glas: „Aici, în Cetatea lui Roman, încă dintru începuturi, la Episcopia Romanului s-a fost gând și faptă de apărătură a Ortodoxiei. Episcopia Romanului a fost și va rămâne zid și duh.“

După Sfânta Liturghie, mulțimea norodului, cu bucuria înfipțată în chip, în liniște așteaptă. Adaos de norod curge încă în străzile din preajmă.

Înspre chindii, clopote iarăși dau glas. Mulțimea vălurește. În poarta Episcopiei, în veșmânt alb

ca de nea, se arată Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul României. Înconjurat de ierarhi, Patriarhul binecuvîntează mulțimile.

Episcopie a Romanului, în cuprinsul tău sfânt se scrie încă o pagină de istorie!

13 septembrie 2009, Duminică. Peste 15 mii de suflete se pătrund de slava slujbei arhieresti. Totul străluce acum: zidul vechi al Catedrale, veșmântul alb arhieresc, soarele în razele-i de aur!

Melos divin pogoară Cerul pe Pământ. Clopotele îndeamnă hotărât acum la suie înspre vremea istoriei voievodale. Istoria de aur a neamului nostru.

Citirea Tomosului: Episcopia Romanului e ridicată-n rang de Arhiepiscopie cu titulatură nouă: Arhiepiscopia Romanului și Bacăului.

Răsplată mare, pe deplin meritată pentru vârsta-biblică - 600 de ani de rugă neîncetată și pentru împlinirea vredniciei a ierarhilor săi.

Răsplata aceasta mai spune încă: 13 septembrie 2009 este ziua istorică a împletirii vremilor de slavă - trecute și prezente - prin voia Celui Prea Înalt. Este Ziua istorică a bucuriei noastre duhovnicești. (prof. Constantin ADAMOVIICI)

Așa a rînduit Dumnezeu

Ziua de 13 septembrie 2009 a fost prilej de mare sărbătoare duhovnicească pentru întreaga Moldovă și în mod special pentru Eparhia Romanului, prin ridicarea ei la rang de cinste devenind „Arhiepiscopia Romanului și Bacăului“.

Răsfoind filele istoriei Bisericii noastre Ortodoxe, găsim foarte multe evenimente ce s-au remarcat în diferite feluri, bucurând inimile credincioșilor și ierarhilor, fiecare împlinind voia lui Dumnezeu. Putem spune că, acum, a rînduit Dumnezeu și pentru eparhia noastră o astfel de binecuvîntare. Motivați de această înaltă binecuvîntare toți credincioșii, împreună cu preoții de pe Valea Trotușului, a Oituzului, a Tazlăului și a Cașinului, s-au implicat, aducând, cu smerenie și iubire, contribuția lor, fie materială, fie spirituală, prin participarea activă la marea sărbătoare.

Nouă, celor de la Protoieria Onești, ne-a revenit cinstea de a înfrumuseța Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, oficiată de Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, dând răspunsurile la strană prin glasurile Coralei „Ierotheos“, a preoților Protopopiatului Onești și prin prezența celorlalți preoți în calitate de participanți. Totul a fost impresionant, ocupând un loc special în inimile noastre, obligându-ne în a continua bogata activitate misionar-pastorală desfășurată în eparhia noastră de 600 ani.

S-a putut observa cât de mulți preoți au înțeles acest eveniment ca fiind unul special și au dat dovadă de solidaritate, sprijinind toate deciziile comunicate din încredințarea PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al eparhiei noastre, privind împlinirea celor rînduite de Dumnezeu.

Mulțumind pentru toate Tatălui Ceresc, rămânem ascultători și supuși slujitorii stăpînirii noastre bisericesti, în primul rînd, Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului. (Protopop Pr. Constantin ALUPEI, Protoieria Onești)

Noul drum ce s-a deschis eparhiei noastre nu face altceva decât să reconfirme lucrarea Duhului Sfânt în Biserică, în manifestarea ei harică și administrativă.

ARMONII

Necesitatea unei investiții duhovnicești consistente

Noua titulatură a Episcopiei Romanului, hotărâtă în Sfântul Sinod și proclamată oficial la 13 septembrie 2009, ca Arhiepiscopie a Romanului și Bacăului, prilejuiește abordări diferite, legate de trecut, dar și privitoare la viitor. Prezenta abordare nu-și propune un studiu istoric, ci doar o scurtă explorare în filonul secular care a dus către împlinirea contemporană. Căci, știm cu toții, Dumnezeu toate le lucrează în istorie cu un anume rost. Noul drum ce s-a deschis eparhiei noastre nu face altceva decât să reconfirme lucrarea Duhului Sfânt în Biserică, în manifestarea ei harică și administrativă.

Cu prilejul festivităților ce s-au derulat, un argument privind această ridicare în rang a fost recunoașterea și cinstita meritelor înaintașilor ortodocși, încorporați peste veacuri, în jurisdicția Eparhiei Romanului. Cine ar putea face o prezentare exhaustivă a lor? Numai Atotștiitorul Dumnezeu.

Identificarea cu înaintașii creștini

De la primii misionari creștini, poate veniți din Dobrogea, poate organizați în Episcopia Vicinei, doritori să-i lumineze pe barbarii goți, avem primele seminte ale Cuvântului ce au

căzut în pământul bun al sufletului dacilor din această parte a Moldovei. Cu reușitele misionare ce au dus la convertiri numeroase, în perioada cuprinsă între secolele al III-lea și al V-lea, s-a deschis o cale progresivă, neîntreruptă, dezvoltată în secolele al VI-lea și al VII-lea și generalizată, în condiții favorabile, între secolele al IX-lea și al XI-lea. În această ultimă perioadă, determinantă a fost și lucrarea duhovnicească a liturghiei bizantino-slave ce se pare că a fost adoptată deplin. „Cel ce este“ - Dumnezeu - își contura astfel mai deplin Chipul, întru devenire creștină a strămoșilor noștri din granițele recente Arhiepiscopiei. Cu perioada cuprinsă între secolele al XII-lea și al XIV-lea identitatea ortodocșilor din ținutul Romanului și Bacăului se putea deja afirma în raport cu expansiunea catolicismului.

Se afirma vîguros, fără panică, cu conștiința omului „stăpîn în casa sa”, responsabil pentru mîntuirea sufletelor casnicilor. Identificarea cu înaintașii creștini era deja puternic formată. Crucea greutăților începuturilor de organizare administrativ-biserică se aseamăna cu puterea mărturisirii de credință a creștinilor care, între sec. al IV-lea și al V-lea, la Bărboasa ori Traian, în jud. Bacău, incizau semnul crucii pe vase casnice sau de cult, ca expresie a nădejדilor ce le nutreau în suflet. Rădăcinile ce au permis dănuirea noastră creștină, neîntreruptă, merg pînă la necropolele vechi creștine de la Văleni, jud. Neamț sau Oprîșesti, jud. Bacău. Cine ar putea descrie ce simțea mesterul care lucra matrite pentru obiecte de cult în vechea așezare de la Traian? Sau cine ar putea spune intensitatea credinței creștinului din Căbești - Bacău, care, la cumpăna primului mileniu, purta la piept crucea sa relicvar? Aceste exemple arheologice, descoperite pînă în prezent, alături de altele, au fost temelie și au imprimat forță Ortodoxiei din spațiul la care ne referim.

Anotimpuri duhovnicești în istoria eparhiei

A fost mult dezbătută problema dacă, în trecut, Episcopia Romanului a ființat ca arhiepiscopie. Concluzia negativă, argumentată, a istoricilor, așază lucrurile în înțelegerea lor firească. Dar chiar dacă instituțional și canonic nu se face dovada unei arhiepiscopii a Romanului, așa cum, sporadic, apar referiri documentare, filonul haric și proniator al Duhului Sfânt poate fi sesizat. Astfel se poate observa că referirile din hrisoavele domnești la

FOTO: VIOREL COJAN

Istoria acestei eparhii ne arată, din fericire, că darul Duhului Sfânt a fost generos roditor când virtuțile creștine au fost cultivate.

Început bun în al șaptelea secol de sfințenie

Trecut-au doar câteva Duminici sacre de când Episcopia noastră a poposit, cu sârg și cu sfințenie, la încheierea unui mers blagoslovit, care a numărat, istoric, zi de zi, șase veacuri de pioșenie și cu dangăt profund de clopote, după care, în rugă și cu har, s-a strecurat, modestă și deschisă la credincioși, în cel de-al șaptelea secol de sfințenie.

Nu mult după această răscruce creștină, a primit, sinodal, o nouă binecuvântare, devenind Arhi-Episcopia Romanului și Bacăului.

Cu un lăcaș pe sacra-i sa măsură, și-a alăturat, solemn, precum și-n alte dați, o aureolă în plus, rămânându-i, pe mai departe, prea sfântă și mult prea trecută peste ani, zidirea ei de epocă străveche, boltirea-i plină de simboluri și proporții, catapeteasma purtătoare de icoane și de aur, ca și pictura cea de început.

O lume a tăcerii, rămasă și de-acum tot a tăcerii, șoptindu-ne de-o alta, mai plină de tăceri. Deși din toate părțile se revarsă peste credincioși întrupări de artă și împletiri echilibrate de volume, cu toatele te-mbie la rugă și la gânduri pure. Nimic din protocolul și solemnitățile princiare, ci totul este o penumbra-n umbră, de unde rugile omenești capătă aripi.

Și totuși Înălțimile conducătoare i-au dăruit o ridicare-n rang creștin, spunându-I-se „arhi“-Episcopie, fără ca ruga și credința celor ce-și depun în ea dăruirea, să fie și ele, ori arhi-rugi, ori arhi-dăruiri. Ea a rămas un ace-

FOTO: „ZIARUL LUMINA“

lași „Ceahlău“ moldav de pioșenie creștină, blagoslovenia-i fiindu-ne tot sacră. O aripă în plus în ruga noastră o face a rămâne tot o rugă.

E totuși o Sfințire „arhi“, ce înconjoară ruga noastră și care poartă în ea imaginea unei priviri de altitudine, pornită din sufletul nostru cu gânduri mai largi. Cu lespezi pe țărână și cu privirea-n Cer, Arhiepiscopia rămâne, pe mai departe, lângă îngenuncherile noastre.

Să-I prețuim și noul veac în viețuirea-i, ca și a ei întrupare, nu de mult, în haină nouă. A-nvins cu trăinicie, un secol după altul, tot

zbuțiușul istoric, spre a fi în zilele de acum, la fel, lăcaș de rugă și de arhi-cucernicie.

O înălțare cu înțelepciune și-o înțelepciune săvârșită din penel și daltă, din ființarea ei și ființarea noastră, din ruga tuturor și o sfințenie cerească, Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, de unde se ridică închinări și se înalță preaslăviri creștine. De-aici și slava noastră ce o dăruim acestei deveniri a unei Sfinte Cruci, care rămâne, pe mai departe, la fel de Cruce și la fel de sfântă, o aripă de Cer, cu nume de Arhiepiscopie. (prof. Gheorghe A.M. CIOBANU)

„Mitropolia Romanului“ sunt consemnate în perioade istorice determinate, fie de domnia roditoare a lui Ștefan cel Mare și Sfânt, fie în anii tulburi, marcați de un Ilias Turcitul, sau de insistențele prozelite presante ale catolicilor și protestanților. E de presupus că anumite exprimări documentare să fi fost motivate de necesitatea sublinierii vechimii scaunului de Roman, ca o invitație de a fi păstrată Ortodoxia nealterată pe aceste meleaguri.

Este evident că, de-a lungul timpului, viața bisericească de aici s-a derulat într-o paletă complexă, funcție de cum și-au înțeles slujirea fiecare: preoți, diaconi sau episcopi. Asemeni unor anotimpuri duhovnicești, faptele celor ce compuneau peste veacuri comunitatea Eparhiei Romanului căpătau expresivitatea sfințeniei, din arhieria unui episcop ca Macarie, care privea peste timp cu „înaltele lui priviri biblice“, ori din principiile reformei vieții monahale din vremea lui Miron-Vodă care, la 20 septembrie 1626 și 20 martie 1627, girat și de episcopul Atanasie al Romanului, cerea călugărilor

un trai după pravila Sf. Vasile cel Mare. Când trăirea creștină nu avea preponderență în relațiile administrative bisericești cu populația, permitând decadența anumitor practici comerciale ale unor administratori ai economiei ecleziastice romășcane, se ajungea la convulsii și reproșuri, ca acelea din 1612 când breasla negustorilor ridica glas muștrător.

Istoria acestei eparhii, pe care trebuie să ne-o asumăm cu bunele și relele ei, ne arată, din fericire, că darul Duhului Sfânt a fost generos roditor când virtuțile creștine au fost cultivate. Cei patru sfinți ierarhi romășceni, recent canonizați, sunt expresia acestui fapt. Rigoarea duhovnicească a Sf. Pahomie, ucenic al Sf. Dimitrie al Rostovului, alăturată darurilor sfințeniei celorlalți fii ai calendarului creștin ortodox, lucrează mereu asupra sufletelor deschise spre dorul identificării cu ei. Noi, ca unii ce beneficiem de mijlocirile lor, suntem, la acest moment istoric, în situația de primitori. Este evident că Dumnezeu ne așteaptă să arătăm cum vom fi, la rândul nostru, dăruitori pentru

cei ce vor continua slujirea și devotamentul față de această Sfântă Eparhie.

Perspective provocatoare în noua Arhiepiscopie

Ne vom schimba pecetea parohiale și modul de adresare. Perspectiva timpurilor provocatoare ce vin spre noi ne obligă să trăim, însă, nu numai în noua Arhiepiscopie, ci și într-o atentă evlavie și responsabilitate a slujirii sacerdotale. Privind peste veacuri și văzând truda celor ce ne-au lăsat bogată moștenire, singura soluție a împlinirii așteptărilor pentru viitor, este o consistentă investiție duhovnicească, în noile cadre canonico-juridice și administrative, proclamate în lumina unui nou început de septembrie 2009. În unitatea frăției preotești, tineri sau bătrâni, împreună lucrători, ne asumăm mărturisirea că nimic nu e al nostru, ci toate le vom putea duce cu bine la capăt numai în Hristos, Cel ce ne întărește. (pr. Nicolae HURJUI)

Împlinirea a 600 de ani de la atestarea documentară în anul 2008 s-a văzut completată, anul acesta, prin înălțarea Episcopiei Romanului la rangul de arhiepiscopie.

ISTORIE

Suntem datori să continuăm o istorie fructuoasă

De șase secole, fără încetare, ierarhii eparhiei Romanului, își înalță rugăciunile din inima orașului Roman. Vicistitudinile istoriei nu au reușit să întrerupă viața religioasă trăită în spirit ortodox aici, pe Valea Moldovei. În vremuri tulburi sau liniștite, centrul episcopal de la Roman a reprezentat un reper pentru credincioșii ortodocși încredințați spre păstorire. Împlinirea a 600 de ani de la atestarea documentară în anul 2008 s-a văzut completată anul acesta, prin înălțarea Episcopiei Romanului la rangul de arhiepiscopie.

Municipiul Roman este așezat în partea de vest a Podișului Moldovei, la mijlocul culoarului Siretului, vatra orașului fiind la circa 3 km amonte de confluența celor două râuri, Moldova și Siret. Procesul emancipării politice din a doua jumătate a secolului al XIV-lea, care a culminat cu împlinirea granițelor de la munte până la mare, cu organizarea administrativ-teritorială a noului stat, a fost însoțit și de organizarea religioasă, prin înființarea Mitropoliei Moldovei (1386-Petru I) și a primelor episcopii de la Roman și Rădăuți. Domnitorul Moldovei, Alexandru cel Bun (1400-1432), și mitropolitul țării de atunci, Iosif I Mușat (recunoscut de Patrihia Ortodoxă de la Constantinopol), vor pune bazele organizării religioase a țării. Astfel că la 1408 se constituie Episcopia Romanului și apoi cea de la Rădăuți. Începând cu cei dintâi episcopi atestați documentar - Ioan, Samuil și Calist - au urmat peste 70 de ierarhi care au păstorit scaunul vlădicesc de la Roman.

Vatră de lumină și cetate misionară

Cunoscută pentru ctitoriile sale voievodale și pentru cărturarii săi, pentru lăcașurile de cult ale căror prezență arhitecturală atestă contribuția țării noastre la valorile patrimoniului European, Eparhia Romanului este astăzi o dovadă a continuității spirituale. Rememorând suita numeroasă a episcopilor Romanului, remarcăm faptul ca ei au provenit, îndeobște dintre stareții și duhovnicii din aceste părți ale țării. Târgul de Jos sau Târgul lui Roman, cum era atestat în diverse documente, a jucat un rol important în Evul Mediu românesc, fiind nu numai centru comercial, economic sau centru spiritual, ci și a doua curte domnească până la 1475. Aici, la Roman, era a doua curte domnească unde se administra întreaga activitate a Țării de Jos a Moldovei. În 1475, în timpul domniei lui Ștefan cel Mare, care, construind Cetatea Nouă a Romanului (spre Gădintî), va construi noua curte

domnească la Bacău (ruinele ei fiind în vecinătatea bisericii Precista).

De-a lungul celor șase sute de ani, Episcopia Romanului a fost și este un loc binecuvântat de Dumnezeu. Misiunea spirituală și culturală s-a realizat din vechime atât prin slujirea liturgică și pastorală, cât și prin contribuția episcopiei la dezvoltarea învățământului și culturii în general. Timp de șase secole, Episcopia Romanului a fost vatră de lumină, cetate misionară, punte între tradiție și actualitate.

În octombrie 2008 s-au sărbătorit cei șase sute de ani de atestare documentară a Episcopiei Romanului. Numeroasele manifestări organizate, conferințe, lansări de carte, au fost menite să scoată în evidență bogăția spirituală a acestei eparhii. Rolul eparhiei Romanului, de-a lungul timpului a fost important,

chiar hotărâtor în anumite momente ale neamului nostru. Aici, la Roman, se succedau episcopii vrednici de la eparhiile Rădăuților și Hușilor, ajungând în scaunul mitropolit. Ei au fost nu numai cărmuitori spirituali, dar și străluciți cărturari.

Unul a fost episcopul și apoi mitropolitul Dosoftei, talentatul versificator al Psaltirii, au urmat marele învățat Veniamin Costachi, Melchisedec Ștefănescu, ilustrul cărturar și mulți, mulți alții. Eparhia Romanului este condusă din 1978 de Presfințitul Părinte Episcop Eftimie, care a împlinit, în anul 2008, treizeci de ani de rodnică arhipăstorire. De asemenea, din anul 2000, Episcopia Romanului cunoaște o înnoire, o nouă perioadă de emanatie spirituală și culturală, prin numirea Presfințitului Părinte Ioachim Băcăuanul ca Arhiepiscop-vicar al acestei eparhii.

Șase secole de istorie și rugăciune neîntrerupte

Episcopia noastră se remarcă prin aceea că de șase sute de ani își are sediul în inima orașului Roman, oraș medieval de la Roman I Mușat, fără schimbarea scaunului episcopal de-a lungul istoriei. Este singura episcopie care a fost și a continuat să fie un centru de emanatie spirituală și culturală și care a fost prezentă la zeci de evenimente de-a lungul istoriei neamului.

FOTO: „ZĂRUL LUMINA”

Episcopia Romanului a fost martoră a tragicelor evenimente din cele două războaie mondiale, fiind solidară cu populația, cu toți cei care au avut de suferit.

FOTO: „ZIARUL LUMINA”

Aici a fost a doua curte domnească, aici au poposit domnitorii țării când aveau nevoie de liniște și meditație înaintea luării unor decizii pentru țară, pe aici au trecut cetele eteriste la 1821, tinerii liberali cu ideile lor de la 1848, aici au fost frământări unioniste (1859), pe aici a trecut domnul Cuza, în drumurile sale lungi spre București, pe aici au trecut trupele rusești în drumul lor spre Dunăre (1877), aici a poposit în numeroase rânduri regele Carol I, ca și regele Ferdinand Reîntregitorul sau regina Maria. Aici, prin înțelepciunea episcopilor Romanului, care conduceau târgul, a fost cel mai modern ecumenism de sute de ani, trăind laolaltă români, sași, secui, armeni, greci, evrei, lipoveni etc.

Episcopia Romanului a fost alături de refugiații români din spațiul pruto-nistrin, unde se instaurase puterea țaristă, după 1812, a fost alături de românii rămași în acel spațiu, în lupta lor pentru menținerea identității și limbii naționale. A fost alături de întregul popor român la 1918, când s-a realizat Marea Unire, dar și la reorganizarea Basarabiei după revenirea la patria mamă.

Rupturile teritoriale suferite de România în 1940, și apoi separarea Basarabiei și Bucovinei de nord de patria mamă, au constituit momente grele și pentru Episcopia Romanului, dar și eforturi susținute pentru sprijinirea Bisericii Ortodoxe Române din spațiul pruto-nistrin, împotriva politicii de rusificare forțată a populației românești.

Episcopia Romanului a fost martoră a tragicelor evenimente din cele două războaie mondiale, fiind solidară cu populația, cu toți cei care au avut de suferit.

Instaurarea regimului comunist a fost dură atât pentru populație, pentru intelectuali, cât și pentru Biserică. Revenirea la democrație, după 1989, a determinat o revigorare a Bisericii Ortodoxe și a Episcopiei Romanului.

O recunoaștere istorică și un angajament pentru viitor

Ca o încununare a activității depuse de credincioșii și ierarhii din Eparhia Romanului și o

confirmare a rolului pe care l-a avut de-a lungul timpului, la 12 septembrie 2009, i s-a atribuit titulatura de „Arhiepiscopia Romanului și Bacăului”.

Momentul festiv de la 13 septembrie 2009 de la Catedrala episcopală, a fost marcat prin prezența Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, care a anunțat hotărârea Sfântului Sinod, de a se înălța Episcopia Romanului la rangul de arhiepiscopie. Momentul înălțător al citirii documentului va rămâne veșnic în amintirea miilor de participanți, moment la care au participat numeroși ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române, președintele României, parlamentari, oameni de afaceri, intelectuali. Se făcea practic o recunoaștere, *de facto*, a rolului jucat de-a lungul timpului de această eparhie. Această înălțare nu este numai o recunoaștere a ceea ce s-a făcut, ci reprezintă și un angajament ca în continuare, Arhiepiscopia Romanului și Bacăului să aibă același nobil rol în păstoria enoriașilor, în păstrarea și conservarea datinilor și tradițiilor românești și a creștinismului ortodox. (prof. **Petru FLENCHEA**)

Participarea unui număr mare de credincioși, prezenți, de altfel, la fel de numeroși și la slujba Sfintei Liturghii din ziua hramului, a arătat încă o dată marea evlavie pe care o au aceștia pentru Sf. Cuvioasă Parascheva.

ȘTIRI

Primul hram la Catedrala arhiepiscopală din Roman

Sfânta Cuvioasă Parascheva, „vas cinstit al dumnezeiescului Duh”, ocrotitoarea Iașului și a Moldovei, dar și a Catedralei arhiepiscopale de la Roman, a fost cinstită în mod special de preoții și credincioșii din Roman și împrejurimi, în zilele de 13 și 14 octombrie 2009. Două zile petrecute în rugăciune și cuviincioasă cinstire a Sfintei Cuvioase Parascheva, vrednică solitoare către Dumnezeu și aleasă mireasă a lui Hristos, pentru dobândirea milei și ajutorului dumnezeiesc.

Astfel, în ajunul hramului Catedralei Arhiepiscopale din Roman, Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, a oficiat slujba Privegherii, înconjurat de un numeros sobor de preoți și diaconi. Participarea unui număr mare de credincioși, prezenți, de altfel, la fel de numeroși și la slujba Sfintei Liturghii, din ziua hramului, a arătat încă o dată marea evlavie pe care o au aceștia pentru Sf. Cuv. Parascheva, că-

FOTO: PR. CORNEL PAIU

PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, a oficiat slujba Vecerniei unită cu Litia în ajunul sărbătorii Sfintei Parascheva, hramul Catedralei arhiepiscopale din Roman

rei, în șirag neîntrerupt de secole, i se aduce aici cinstirea cuvenită.

La finalul slujbei de Priveghere, Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, a rostit un cuprinzător cuvânt de învățătură, în cadrul căruia a arătat că hramul sfintei catedrale „este

prima sărbătoare care se organizează sub noua titulatură a eparhiei noastre, respectiv de Arhiepiscopia Romanului și Bacăului. Sfânta Parascheva are o semnificație specială pentru Catedrala arhiepiscopală, deoarece aici, la Roman, cultul ei s-a împământenit cu mult timp înaintea Iașului, unde se află astăzi moaștele Sfintei. Ele au fost duse la Iași în 1641, de la Constantinopol, prin grija domnitorului Vasile Lupu și a mitropolitului Varlaam. Procesiunea aducerii moaștelor Sfintei Cuvioase Parascheva a fost însoțită, de la Dunăre la Iași, de către episcopul Romanului din acele vremuri, Evloghie. Asta demonstrează că în Episcopia Romanului, cultul Sfintei Parascheva era deja bine dezvoltat. Preasfinția Sa a remarcat, de asemenea, intenția de a se amplifica pe viitor momentul acesta sărbătoresc, prin aducerea la Roman a unui giulgiu sau a unui veșmânt al Cuvioasei, care ar reîmprospăta și ar dinamiza cultul dedicat Sfintei Cuvioase Parascheva, hramul acesteia intrând astfel, treptat, în tradiția locală, în conștiința preoților și credincioșilor româncani, ca un moment deosebit din cursul anului bisericesc.

În ziua hramului, slujba Sfintei Liturghii a fost oficiată la Catedrala arhiepiscopală din Roman de către Pr. Ioan Gherasimescu, Vicar administrativ al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, în calitate de delegat al PS Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul, alături de preoții slujitori ai Catedralei arhiepiscopale. (pr. Cornel PAIU)

PS Episcop Ioachim Băcăuanul, invitat la hramul Cuvioasei Parascheva de la Iași

Între ierarhii care au slujit la Catedrala Mitropolitană din Iași, cu ocazia celei mai importante sărbători a Moldovei, s-a aflat și Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului. După ce a oficiat Sf. Liturghie la Iași, în ajunul sărbătorii Sf. Cuv. Parascheva, PS Ioachim Băcăuanul a făcut parte și din soborul de ierarhi care a slujit în ziua hramului, sub protia IPS Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, la Catedrala mitropolitană de la Iași, unde se află moaștele Sfintei Cuvioase Parascheva, nepretuită comoară duhovnicească, la care, nu doar în această zi, ci pe tot parcursul anului, credincioșii aleargă neobosiți, pentru a le aduce cu evlavie, sărutare și cinstire. Ziua serbării Ocrotitoarei Moldo-

vei, 14 octombrie, a fost marcată de oficierea Sfintei Liturghii arhieresti de un sobor de ierarhi format din Înaltpreasfințitul Părinte Teofan, Arhiepiscopul Iașilor și Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, IPS Irineu, Mitropolit de Heracleion și primatul Bisericii Ortodoxe din Creta, IPS Dometian, Mitropolitul Vidinului din Bulgaria, IPS Irineu, Mitropolitul Olteniei, IPS Pimen, Arhiepiscopul Sucevei și Rădăuților, IPS Casian, Arhiepiscop al Dunării de Jos, PS Paisie, Episcop de Gorlice, Polonia, PS Epifanie, Episcopul Buzăului și Vrancei, PS Lucian, Episcopul Caransebeșului, PS Ambrozie, Episcopul Giurguiului, PS Sebastian, Episcopul Slatinei și Romanaiților, PS Petroniu, Episcopul Sălajului, PS Macarie, Episcopul Europei de Nord, PS Corneliu, Episcopul Hușilor, PS Vincetiu, Episcopul Sloboziei și Călărașilor, PS Calinic Botoșăneanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Iașilor, și de PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului. (pr. Ctin GHERASIM)

Sfânta Parascheva cinstită de credincioși și la Filipești

Peste 1.500 de băcăuani au participat duminică, 11 octombrie, la Filipești, la slujba de sfințire a bisericii „Sf. Cuv. Parascheva”. Impresionanta ceremonie religioasă a fost oficiată de PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, alături de un sobor de 30 preoți și diaconi

Părintele Ioan Băisan își amintește cu emoție anul 1993, când episcopul de la Roman l-a trimis să facă misiune la Filipești. „Să faci o biserică”, i-a poruncit PS Eftimie.

În 1947, Sf. Parascheva a fost la Filipești

Ajuns la Filipești, pr. Băisan s-a văzut în fața unui teren plin de porumb și a înțeles că acolo, la marginea șoselei ce leagă Bacăul de Roman va trebui să ridice o casă a Domnului. „Pe aici nu era nimic. Nicio casă. Nimic. Din 1993 am început să construiesc ajutat de oameni, o casă parohială, în care să pot locui pentru a fi alături de credincioși. Le-am explicat că doresc să fiu și să rămân în mijlocul lor. Apoi, din 1997, am demarat proiectul bisericii „Sf. Cuv. Parascheva”. Timp de 12 ani, am avut un adevărat șantier. M-au ajutat mult enoriașii, Consiliul Local din Filipești, dar și sutele de oameni, care trecând pe E 85, au oprit la poarta lăcașului de cult pentru a se ruga și a lăsa un pomelnic”, a spus părintele Băisan. A fost împreună mergător pe acest drum cu Sf. Parascheva, cea care ajunsese aici și în

Biserica „Sf. Cuvioasă Parascheva” din Filipești a fost ridicată între anii 1997 - 2009, fiind încă un semn al dragostei pe care credincioșii eparhiei Romanului și Bacăului o au pentru Ocrotitoarea Moldovei

anul 1947, pe timpul mării secete. „Știm de la bătrâni că în preajma actualei biserici au poposit moaștele Sf. Cuv. Parascheva, aduse în pelerinaj de la Iași de exarhul mănăstirilor de atunci, Teoctist Arăpașu, viitorul Patriarh. Și, unde ajungea Sfânta cu rugăciunile ei, venea și ploaia. De atunci, și poate chiar mai dinainte, credincioșii din Filipești au o mare evlavie la Ocrotitoarea Moldovei”, a explicat părintele Băisan.

Au primit în dar un veșmânt al Cuvioasei Parascheva

Prezența moaștelor ce au salvat de necazuri și comunitatea din Filipești l-au îndreptățit pe părintele Băisan să ceară și să primească din partea Mitropolitului Teofan al Moldovei și Bucovinei, pentru noua biserică, un veșmânt al Cuvioasei Parascheva. Acesta a fost adus cu cinste de către PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, înaintea slujbei Vecerniei, pe care Preasfinția Sa a oficiat-o la biserică din Filipești, sâmbătă, 10 octombrie, la orele 17.00, momentul fiind o adevărată pregustare a sărbătorii din 11 octombrie, când, încă de la primele ore ale dimineții, credincioșii au început să sosească pentru a se închina și a aduce slavă lui Dumnezeu la Filipești. „Nu a fost ușor să finalizăm lucrările. Am avut și momente grele, când încer-

cările lui Dumnezeu s-au făcut simțite pentru a ne întări în credință. În ziua când am urcat pe turlă, să așez crucea cea mare, s-a pornit din senin o furtună puternică. Oamenii au strigat să cobor repede. Era prea târziu. M-am agățat de crucea pe care mă străduiam să o potrivesc la locul ei. Spre fericirea mea, s-a înfipt brusc în locul amenajat și, strâns în jurul ei, am scăpat doar cu oarece emoții”, și-a amintit părintele Băisan. Acum, „Sf. Cuv. Parascheva” de la Filipești este pregătită de sărbătoare. Înăuntru veghează și o frumoasă icoană a Maicii Domnului, cu sfinte moaște în interior, pe care i-a sfințit-o părintele Iustin Pârnu. Alături de biserică a construit și un așezământ social. Apoi, de jur împrejur, multe flori, oameni dornici să ajute preotul și multă dragoste, pe care Sf. Parascheva o însuflă tuturor celor ce poposesc la această biserică sau la troița situată chiar la marginea șoselei.

Sfîntirea așezământului social „Epivata”

Slujba de sfințire, încărcată de simboluri și semnificații, a fost urmărită cu mult interes de peste 1.500 de credincioși cărora, în cuvântul rostit la predica zilei, Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar la Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, le-a vorbit despre modul în care sământa credinței rodește în sufletele celor ce ascultă și împlinesc cuvântul lui Dumnezeu. Totodată, Preasfinția Sa a vorbit despre importanța istorică a zidirii unei biserici, despre înscrierea în cartea de aur a Sfintei Treimi a tuturor celor care se implică în finalizarea lucrărilor la lăcașul de cult și despre bucuria de a avea pe pământ încă o scară către cer.

La finalul sfintei Liturghii, Preasfințitul Ioachim Băcăuanul a rostit o rugăciune specială și a acordat gradul de iconom stavrofor părintelui Ioan Băisan. Apoi, Preasfinția Sa, alături de ceilalți preoți, a sfințit și așezământul social filantropic „Epivata”, ridicat lângă biserică închinată Sfintei Parascheva. (pr. Constantin GHERASIM)

Peste 1000 de credincioși au participat la slujba de sfințire a bisericii din Filipești oficiată de PS Episcop Ioachim Băcăuanul, înconjurat de un sobor de preoți

Părinții Sfântului Vasile au avut 10 copii, toți fiind în slujba Bisericii, dintre care, alături de Sfântul Vasile (1 ianuarie), alți patru au fost canonizați: Grigorie de Nissa (10 ianuarie), Petru al Sevastei (9 ianuarie), Cuv. Navcratie (8 iunie) și Cuvioasa Macrina (19 iunie).

Sfântul Vasile, teolog și ascet. 1630 de ani de la trecerea în veșnicie

□ Referat ținut la Conferința plenară a preoților din Arhiepiscopia Romanului și Bacăului, desfășurată la Bacău, în ziua de 5 octombrie 2009 □

Prin hotărârea Sfântului Sinod, la inițiativa Preafericitului Patriarh Daniel, în anul mântuirii 2009, Biserica Ortodoxă Română omagiază în mod deosebit pe unul dintre cei mai mari dascăli ai lumii și ierarhi, Sfântul Vasile cel Mare, de la a cărui adormire se împlinesc 1630 de ani. Împreună cu el, se comemorează toți Sfinții Capadocieni, pentru că au marcat, alături de Sfântul Vasile cel Mare, timpul mântuirii, lăsându-ne nouă atâta nor de mărturii despre viața și activitatea lor.

de † Ioachim Băcăuanul,

Episcop-vicearh al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului

În acest cadru sărbătorec, Biserica noastră a organizat manifestări cultural-religioase, simpozioane și expoziții pentru a cinsti cum se cuvine pe marele ascet și teolog de la care se păstrează o serie întreagă de mărturii ce stau la baza multor formulări teologice și practice. În acest sens, ținând cont de valoarea marelui ierarh, Arhiepiscopia Romanului și Bacăului a organizat, pe multiple planuri, mai multe manifestări sociale (deschiderea a trei centre filantropice care poartă numele ierarhului-teolog), expoziții (expoziția de icoană și carte veche de la Muzeul „Iulian Antonescu” din Bacău), pelerinaje ale preoților și credincioșilor în Capadocia, sfintiri de biserici în cinstea ierarhului, concursuri și colocvii despre opera marelui teolog etc.

Anul comemorativ, potrivit programului inițial, s-a încheiat prin conferința preoților reuniți din toată eparhia la Bacău, în luna octombrie a acestui an. În cele ce urmează prezentăm conferința susținută de PS Episcop Ioachim Băcăuanul cu acest prilej, despre viața și activitatea Sfântului Vasile cel Mare. Conferința a fost structurată pe trei capitole principale: *Viața Sfântului Vasile cel Mare, Opera, Ascetismul Sfântului*, urmate de o concluzie, care se vrea un portret moral al marelui ierarh.

I. Viața Sfântului Vasile cel Mare

I.1. Familia

Sfântul Vasile s-a născut în anul 329, în Cezareea Capadociei, astăzi centrul Turciei. Tatăl său, pe nume Vasile, era retor în Neocezareea Pontului, iar mama sa, Emilia, se trăgea dintr-o familie de autentici creștini. Istoria păstrează și numele bunicii Sfântului Vasile, Macrina, trecută de Biserică în rândul sfinților. Părinții Sfântului Vasile au avut 10 copii, toți fiind în slujba Bisericii, dintre care, alături de Sfântul Vasile (1 ianuarie), alți patru au fost canonizați: Grigorie de Nissa (10 ianuarie), Petru al Sevastei (9 ianuarie), Cuv. Navcratie (8 iunie) și Cuvioasa Macrina (19 iunie).

I.2. Educația

Sfântul Vasile a primit o educație aleasă din familie. Bunica sa, Macrina, i-a inoculat primele noțiuni despre viața în Hristos și primele reguli bisericesti. Ea își amintea de învățătura Sfântului Grigorie Taumatargul, ucenicul lui Origen și evanghelizatorul Capadociei, pe care l-a avut ca mentor spiritual.

La vârsta de cinci ani, Vasile își începe școala, urmată de studii superioare, potrivit epocii. Școala primară o face în Cezareea, continuă la Constantinopol și Atena, unde întâlnește pe Sfântul Grigorie de Nazianz, cu care leagă o strânsă prietenie, model celebru pentru adevăratele prietenii dintre oameni. După studii aprofundate, revine în cetatea natală și ocupă un post de profesor de retorică. Nu rezistă nici tentațiilor orgoliului, nici celor ale lumii, așa că muștrările surorii sale,

Sfântul Vasile cel Mare,
Mare Dascăl al lumii și Ierarh

Macrina, au produs în sufletul eminentului tânăr căutător o veritabilă convertire:

„Mă trezeam ca dintr-un somn profund, când am zărit o admirabilă lumină a faptelor *Evangheliei...*, și am început să-mi deplâng cu extremă durere viața mizerabilă dusă până acum. În astfel de stare, îmi doream un ghid care să mă conducă pe calea care duce spre principiile evlaviei... Citind deci *Evanghelia*,

În anul 368, o cumplită foamete zdruncină Capadocia. Vasile își vinde moștenirile și distribuie alimente populației sărace, atât evreilor, cât și creștinilor.

am remarcat că nu există mijloc mai propriu pentru a ajunge la perfecțiune decât a vinde tot ce ai, să faci parte fraților noștri care sunt săraci, să te debarasezi de toate grijile vieții, în așa măsură încât sufletul să nu se lase tulburat de ceea ce este lumesc⁴¹.

I.3. Viața ascetică a Sfântului Vasile

Sfântul de mai târziu a fost botezat în anul 357. Sub influența surorii sale, Macrina, Vasile îmbrățișează viața după Hristos, prescrisă în **Evangelii**. Deja în anul 352, mama sa, Emilia, împreună cu sora sa, Macrina, duceau viață ascetică în proprietatea lor din Anesi, pe malul Irisului, în timp ce un frate al său, pe nume Naucratius, dirija pe celălalt mal un ospiciu pentru bătrâni. Sfântul Vasile este impresionat de viața ascetică și începe să aprofundeze calea. Întreprinde, timp de doi ani, o călătorie în Orient, cu scopul de a găsi un dascăl pentru ascetism. Nu găsește pe măsura așteptărilor, dar nu renunță nicicum la această cale transfiguratoare și revelatorie. Revine în părțile Pontului și se stabilește la Anesi, într-un loc izolat, nu departe de porțile Neocezareei. Trăiește într-o asceză riguroasă, timp de cinci ani. Din acest loc scrie prietenului său, Grigorie, faimoasa scrisoare (catalogată în opera sa ca fiind a doua), care, de fapt, constituie primul program pentru viața ascetică. Impresionat, Sfântul Grigorie vine să-l cerceteze și să conviețuiască pentru câțiva timp², meditănd și analizând împreună textele marelui Origen.

I.4. Legăturile Sfântului Vasile cu Eusebiu de Cezareea

Sfântul Vasile a fost hirotonit preot în anul 364, de către Eusebiu de Cezareea⁵. Petrece o mică parte din timp împreună cu cel prin care Dumnezeu îi trimite harul profeției. Dar, urmare a unei mici neînțelegeri cu Eusebiu, care probabil era gelos pe inteligența și rigorismul Sfântului, Vasile se reîntoarce în singurătate. În anul 364, Valens ajunge împărat al imperiului și încearcă, prin forță, să reînvieze și să impună arianismul. Eusebiu, bătrân și neputincios în fața pericolului arian, scrie Sfântului Vasile să revină, pentru că „adevărul este în pericol”. Sfântul Vasile nu pregetă să revină în Cezareea, angajându-se, alături de Eusebiu, în lupta doctrinară, dar și în salvarea pastorală a credincioșilor.

În anul 368, o cumplită foamete zdruncină Capadocia. Vasile își vinde moștenirile și distribuie alimente populației sărace, atât evreilor, cât și creștinilor⁴. Iată un extras din **Omilia** Sfântului Vasile, ținută poporului înfometat: „Dacă subzistența ta este redusă la o singură pâine și dacă vreun sărac bate la ușa ta, scoate din cămară unica ta pâine și, ținând-o în

La editurile Patriarhiei Române au fost editate anul acesta mai multe volume dedicate atât Sfântului Vasile cel Mare, cât și celorlalți Sfinți Capadocieni

mâinile tale, ridic-o către cer și zi: Doamne, pâinea pe care Ți-o prezint este singura care mi-a rămas, iar pericolul morții este evident. Dar, dând prioritate poruncii Tale înaintea egoismului meu, și puținul pe care-l am ofer fratelui meu să mănânce. Tu, Doamne, dă ceva robului Tău, care își asumă un pericol. Știu, Doamne, bunătatea Ta, mărturisesc atotputernicia Ta și știu că Te milostivești, trimițând tuturor hrană la bună vreme, când vrei⁶.

I.5. Episcopatul

În anul 370, episcopul Eusebiu al Cezareei trece la viața veșnică. Nimeni altul nu putea să succedă pe scaunul Capadociei decât Vasile, reputatul teolog și ascet al aceluși ținut. La insistențele Sfântului Grigorie de Nazianz, în cele din urmă, acceptă hirotonia în episcop al Cezareei Capadociei. Sfântul Vasile consideră înalta responsabilitate ca pe o chemare a lui Dumnezeu pentru apărarea Bisericii dreptmăritoare, amenințată de arianism. „Factiunile eretice sunt în curs de a călca în picioare Biserica”; se îngrijorează noul ierarh al Capadociei, în una dintre scrisorile sale⁶; sau: „Întreaga Biserică este în curs de dezagregare, se deșiră ca o manta uzată”; scrie Sfântului Atanasie, într-o altă scrisoare⁷.

Este binecunoscut dialogul de la sărbătoarea Bobotezei, din anul 370, dintre prefectul locului, Modest, care, în numele împăratului arian Valens, pretinde Sfântului Vasile să renunțe la doctrina niceeană și să repudieze expresia *deoființă* (*omousios*):

„-Tu nu urmezi, cum se pare, credința împăratului!

-Dar pe-a Împăratului veșnic o urmez și o apăr.

-Nu ți-e teamă de puterea mea?

-Ce poți tu?

-Am mai multe mijloace de constrângere: confiscarea averii, deportarea, tortura, moartea!

-Nimic mai mult? Asta mă lasă indiferent.

-Nimeni, până acum, nu mi-a vorbit atât de direct!

-Pentru că, până acum, niciodată n-ai întâlnit un episcop!⁸.

În urma unei astfel de înfruntări, au urmat represalii din partea autorităților imperiale. Cea mai însemnată a fost divizarea provinciei Capadociei, respectiv arhiepiscopia păstorită de marele ierarh, care se împotriva vehement arianismului. Iată ce spune Sfântul Vasile, în urma deciziei luate de împărat:

„A procedat (împăratul) ca omul inconștient care, având un cal sau un bou, l-a tăiat în două, crezând că face doi dintr-unul. Nu numai că n-a făcut doi, ci a distrus și pe cel pe care-l avea. De vreme ce s-a produs această împărțire și a aruncat Capadocia în mâhnire, nu-mi rămâne decât să-i îngrijesc rănilor!⁹.”

Ca urmare a acestei împărțiri nedorite, Sfântul Vasile numește pe fratele său, Grigorie, episcop al Niseei și pe prietenul său, tot Grigorie, episcop de Sasima. Neplăceri i-au venit nu numai din partea brațului secular arian, implementat de Valens în Imperiul de Răsărit, ci și din partea papei Damas de Roma, care îl bănuia de erezie. Iată ce îi scrie Sfântul Vasile lui Eusebiu al Samosatelor:

„Cauza principală a stării mele de sănătate este ocazionată de știrile care circulă¹⁰; apoi, în altă parte, zice: „Mă găsesc în fața unei acuzații, nu a unei defăimări¹¹”

În cadrul sărbătorilor organizate cu prilejul prăznuirii Sfintei Cuvioase Parascheva, la Iași, și a Sfântului Dimitrie cel Nou, la București, credincioșii prezenți au avut prilejul să se închine unor fragmente din moaștele Sf. Vasile cel Mare

Pentru a se apăra și a afirma credința cea adevărată, Sfântul Vasile scrie inegalabilul **Tratat despre Duhul Sfânt** și, în anul 375, se produce ruptura între el și Eustațiu al Sebasteiei. Din nefericire pentru ilustrul ierarh, grijile, necazurile, diviziunile, intrigile și ereziile se înmulțesc, ceea ce îi produce mâhnire și șubrezirea sănătății. În anul 378, împăratul Valens moare și, odată cu el, se diminuează asaltul arian în Imperiu. Sfântul Vasile, deși bolnav, se bucură de primele semne ale restabilirii Bisericii dreptmăritoare. Nu are timpul să mai lucreze pentru binele Bisericii în această viață, căci, la 1 ianuarie 379, este chemat de Marele Împărat al Cerurilor, pe Care L-a slujit cu credință. A pronunțat celebrele cuvinte, ca și marii trăitori ai Evangheliei: „Doamne, în mâinile Tale încredințez duhul meu!”. Moartea marelui ierarh nu a fost o fatalitate, ci o împlinire pentru întreaga Biserică. Opera rămasă îl ține permanent prezent printre noi și va rămâne fundamentală pentru toate veacurile ce vor urma.

II. Opera

II.1. Operele dogmatice

În majoritate, scrierile dogmatice ale Sfântului Vasile sunt consacrate luptei sale împotriva arianismului. Sfântul Vasile a adus o fundamentală contribuție în apărarea învățăturii revelate despre Dumnezeu, Cel Unul în ființă și întreit în Persoane. Învăătura despre Sfânta Treime a fost punctul principal împotriva căruia s-au ridicat cu tărie toate ereziile primelor secole creștine, ai căror susținători, adăpați la izvorul școlilor filosofice ale timpului și închistați într-o logică liniară și simplistă, nu recunoșteau decât unitatea lui Dumnezeu, nevăzând cum s-ar putea împăca cu trinitatea Persoanelor sau cu viața interpersonală. În fond, ereziarhii primelor secole

reduceau, prin învăătura lor, pe Dumnezeu la o ființă impersonală, care până la urmă ducea la panteism, doctrină care nu explică nimic și lipsește de fundament însăși persoana umană, care este singura realitate văzută de noi, căutând și dând sens existenței.

II.1.a. Contra lui Eunomiu

Este o lucrare scrisă de Sfântul Vasile prin anul 364. În această lucrare, împărțită în 3 cărți, marele teolog condamnă eresia lui Eunomiu, purtătorul de cuvânt al arienilor. Sfântul Vasile își dezvoltă ideile sale pe trei linii: Logosul, Cuvântul lui Dumnezeu, Care se naște în eternitate din Tatăl, iar în timp, din Fecioara Maria. Tatăl rămâne inaccesibil și Se face cunoscut prin Fiul, în puterea Duhului Sfânt. Toate Persoanele treimice sunt egale între ele, având aceeași ființă, inaccesibilă și incognoscibilă. Trebuie să mărturisim consubstanțialitatea Fiului cu Tatăl și cu Duhul Sfânt.

II.1.b. Despre Duhul Sfânt

În această lucrare, Sfântul Vasile apără consubstanțialitatea Fiului și a Sfântului Duh cu Tatăl, Care este necreat. Acest tratat al Sfântului Vasile este considerat de teologi ca fiind cea mai autentică afirmare a divinității Sfântului Duh din toată teologia universală. Cu toate acestea, asemenea Sfântului Atanasie în „Cele patru scrisori adresate lui Serapion“, nu s-a pronunțat cu claritate: Duhul Sfânt este Dumnezeu. Se observă liniștea sau prudenta care stăpâna duhul epocii. Pentru aceasta a fost puțin criticat, însă se înțelege pentru care fapt. De altfel, Sfântul Grigorie de Nazianz o justifică spunând: „Va trebui să fac cunoscut ceea ce s-a ignorat în cea mai mare parte până acum: în acele momente grele, Vasile se angaja să aducă precauțiunile necesare, în timp ce nouă ne încredința

dreptul să ne exprimăm liber; pentru că nu eram expuși prejudecăților, nici alungați din patrie, ci beneficiam de paravanul obscurității. Așa căutăm noi, și unii și alții, să facem puternică Evanghelia pe care o predicăm.“¹².

Totuși, rolul sfinților al Sfântului Duh, Sfântul Vasile îl exprimă cu claritate: „Prin Sfântul Duh, inimile tresaltă, slăbănogii sunt purtați de mâini, începătorii devin perfecți. El este Cel prin care se spală toată întinăriunea și persoanele devin duhovnicești în comuniune cu El“.¹³

Sfântul Vasile insistă mult în prezentarea lucrărilor Sfântului Duh asupra persoanelor create, care se desăvârșesc în calitate de persoane prin relația personală cu Duhul și prin El cu celelalte Persoane ale Sfintei Treimi, creația impersonală desăvârșindu-se numai în om.

«Precum deci Cuvântul e Făcătorul cerurilor, așa și Duhul Sfânt, Care întărește și face fermă virtutea. Se dăruiește puterilor cerești. Și tarăși Iov, zicând: „Duhul Domnului m-a făcut pe mine“, nu vorbește despre creație, ci, precum socotesc, despre desăvârșirea prin virtutea omenească»¹⁴.

Prin aceasta, Sfântul Vasile arată că desăvârșirea persoanelor este o lucrare împlinită în Duhul, ca lucrare de spiritualizare sau de întărire a Duhului în om. Aceasta arată că Însuși Dumnezeu are caracter personal și Duhul face deplin, clar, acest caracter în Sfânta Treime, iar lucrarea Lui în creație întărește caracterul personal în om și în aceasta personalizează întreaga creație.

II.2. Lucrările ascetice

II.2.a. Moralia sau Regulile morale

Opera se compune din 80 de precepte morale (**Reguli**) fundamentate pe texte din

Cu aprobarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, la Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă a Patriarhiei Române au fost publicate și difuzate opt broșuri cuprinzând traduceri din scrierile Sfinților Capadocieni

Noul Testament. Regulile Sfântului Vasile se adresează tuturor creștinilor, nu numai cinului monahal, care ar putea fi vizat în primul rând. Se impun până astăzi ca normative și îndreptar al vieții morale.

Regulile mari sau **Codul etic** este o colecție de 55 de norme sau principii morale, formulate în baza **Sfintei Scripturi**, privind cele mai importante probleme de interes vital ridicate de viața religioasă. Urmarea acestor norme de către creștini are menirea să ducă la înduhovnicirea acestora și desăvârșirea lor morală. Ele trebuie să stea, în primul rând, la temelia formării călugărilor și, de aceea, se adresează în primul rând acestora, socotiți ca trăitori ai **Evangheliei** într-un grad superior. Aceștia se mai numesc și „*chip îngeresc*“, nu în sensul că sunt ca niște îngeri, ci ei trăiesc încă din această viață timpul zilei a opta, „*unde nimeni nu se însoară sau se mărită, ci sunt ca îngerii lui Dumnezeu*“ (**Matei 22, 30**).

Regulile mici, în număr de 313, sunt, ca și cele mari, o serie de răspunsuri scurte, date în rezolvarea problemelor și cazurilor apărute în viața curentă, de toate zilele. Ele pot fi socotite ca soluționări ale diferitelor cazuri de conștiință morală. Sfântul Vasile, în aceste reguli, trece de la simpla enunțare a principului moral, la modul de aplicare a acestuia în viața social-religioasă, prin care se aduce și o completare a regulilor mari.

Ambele lucrări nu sunt decât dezvoltarea unor idei scripturistice, privind viața ascetică și socială, așa cum Sfântul Vasile a practicat-o în comunitatea monahală din Pont, constituită și condusă de el. Regulile Sfântului Vasile devin adevărate îndrumătoare morale și norme de conduită social-religioasă. Ele au servit și servesc și astăzi ca norme de bază în organizarea monahismului ortodox.

S-a considerat multă vreme că aceste reguli au fost compuse cu ajutorul Sfântului Grigorie, când trăiau împreună în comunitatea cenobitică din Anesi, însă comentarii mai recentii ai operei vasilienne au remarcat cu

justețe că, datorită faptului că în aceste reguli Sfântul Vasile se adresează cu autoritate tuturor categoriilor din Biserică, înseamnă că el nu era doar un simplu monah, ci făcea parte din ierarhia superioară, ceea ce ne face să credem că acestea au fost scrise spre sfârșitul vieții sale, în calitate de arhiepiscop al Cezareei. Prin urmare, **Moralia** sau **Regulile** au fost datate în jurul anului 378, înaintea trecerii sale la cele veșnice.

Idealul cenobitic al Sfântului Vasile

Sfântul Vasile s-a întrebat: ce este propriu creștinismului?

„*Ce este specific celor care mănâncă și beau din Potirul Domnului? Să păstrezi amintirea Celui Care a murit și a înviat pentru noi. Oare aceasta-i totul pentru cei care își amintesc? Sfântul Pavel zice: „Și a murit pentru toți, ca cei ce viază să nu mai vieze loruși, ci Aceluia Care, pentru el, a murit și a înviat“ (II Cor. 5, 15)... „Ce este specific creștinismului? Ca dreptatea noastră să prisoasească mai mult decât a fariseilor și cărturarilor (cf. Matei 5, 20), cum învață Mântuitorul în Evanghelii... „Și ce mai e specific creștinismului? Să se iubească unul pe altul, cum Domnul ne-a iubit (cf. Efeseni 5,2)“. Specific creștinismului? Este „să vezi pururea pe Domnul înaintea ta“ (cf. Ps. 15, 8). Specific creștinismului? Este de a priveghea în permanență că „an ceasul în care nu gândiți, Fiul Omului va veni.“ (cf. Luca 12, 40)»¹⁵.*

Idealul cenobitic al Sfântului Vasile este magistral expus în aceste opere ascetice și poate fi studiat în dezvoltarea sa cronologică. Din răspunsul la întrebarea 166, se distinge acest fapt:

„*Întrebare: Cu ce stare sufletească se cuvine să ne supunem celui care ne silește la împlinirea poruncilor?*

care vrea să trăiască, celui care îi dă cele necesare pentru viață; dar mai ales și cu mult mai mult cu cât este mai de preț viața veșnică decât cea de acum, „pentru că porunca lui Dumnezeu - spune Domnul - este viața veșnică“ (cf. Ioan 12, 50). Dar ceea ce este în privința pâinii mâncarea, aceasta este în privința poruncii lucrarea, pentru că În-suși Domnul iarăși a spus: „Mâncarea Mea este să fac voia Tatălui Celui ce m-a trimis.“ (cf. Ioan 4, 34)»¹⁶.

În concluzia la acest capitol, putem spune că modul de viață morală conceput de Sfântul Vasile cel Mare și experimentat în comunitățile creștine și monastice conduse de el s-a dovedit superior formelor de viață ascetică contemporane și, paradigmatic, pentru posteritate. Normele sale stau și astăzi la baza moralei creștine, în general, dar mai curând la temelia organizării vieții monastice în întreaga Biserică, și constituie îndrumarul principal și în ceea ce privește organizarea actuală a monahismului românesc.

Cunoașterea normelor stabilite de Sfântul Vasile se impune și astăzi cu necesitate tuturor viitorilor mănăstirilor noastre și este de un real folos la formarea unei concepții superioare despre monahism în contemporaneitate. Fundamentate pe norme cu caracter religios moral, regulile stabilite de Sfântul Vasile cel Mare se aplică și astăzi cu aceeași putere și iau forma statutelor și regulamentelor în diferite unități monastice, mai mari sau mai mici, din întreaga Biserică.

II.3. Omilii și discursuri

II.3.a Cuvântări din Hexaimeron

Hexaimeronul, na dintre operele capitale ale teologiei vasilienne, a fost conceput în anul 370. Este un buchet de 9 omilii, predici pentru Postul Mare, pronunțate într-o

Răspuns: Cu acea stare cu care se supune copilul cuprins de foamea doicii care îl cheamă la masă și ca orice om

Este știut că Sfântul Vasile este cel care stabilește mai structurat regulile pentru viața comunitară monastică, fiind promotorul tuturor regulilor monastice idioritmice și mai curând cenobitice.

săptămână în care Sfântul Vasile înlătură alegoria și hiperbola, ca modalități de exegeză și expunere a înțelesurilor textului biblic și abordează mai degrabă sensul literal: „Pentru mine, înțeleg că atunci când vorbesc despre iarbă eu gândesc la iarbă...eu iau toate lucrurile așa cum sunt...”¹⁷.

Hexaimeronul a rămas inegalabil în literatura patristică. Sfântul Grigorie de Nissa a vrut și el să completeze opera fratelui său, scriind „Despre creația omului”, dar nu a ajuns la înălțimea operei vasiliene. Sfântul Ambrozie, de asemenea, a încercat să îl imite, dar nu a reușit. Sfântul Grigorie de Nazianz zice despre Hexaimeron: „Când iau în mână această carte, mă simt unit cu Dumnezeu.”¹⁸

II.3.b. Omilii despre psalmi

În această categorie, 18 omilii sunt atribuite Sfântului Vasile, însă, după criticii textelor vasiliene, doar 13 sunt autentice. Psalmii comentați de Sfântul Vasile sunt: 1,7,14,28,29,32,33,44,45,48,59,61 și 114.

„Cine caută pacea, caută pe Hristos, căci numai El este pacea noastră”, zice Sfântul Vasile în una dintre omiliile sale asupra psalmilor¹⁹, Sfântul Vasile găsiind în psalmi o panoplie de imagini despre Împărăția lui Dumnezeu.

Sfântului Vasile i se mai atribuie și **Comentariul la Cartea Iov, un Tratat pentru tineri și 365 de scrisori**, o corespondență pioasă și încărcată de teologie abstractă, pe diverse teme.

Toate scrierile și omiliile Sfântului Vasile au fost traduse în românește și publicate în colecția „Părinți și scriitori bisericești”²⁰, sub traducerea mai multor autori cunoscuți ai limbii grecești antice. Cât privește opera Sfântului Vasile cel Mare, pentru prima dată a fost adunată într-un compendiu în anul 1532, la Basel, cu o prefață a lui Erasm. A fost retipărită în 1535, la Venetia, și în 1551, din nou la Basel. Între timp, faptul că opera marelui teolog a fost tradusă în limbi moderne de circulație a făcut ca foarte mulți teologi din Orientul și Occidentul creștin să se aplece asupra ei²¹.

III. Ascetismul Sfântului Vasile cel Mare

Am ales acest capitol din opera Sfântului Vasile pentru că mi se pare că a fost cel mai puțin abordat în literatura teologică și spirituală românească. Am atins câteva aspecte într-un subcapitol anterior, însă vom reveni, spre completare, cu alte puncte pe care le

PS Episcop-vice Patriarhal Ciprian Cămpineanul a prezentat în cadrul ședinței solemne a Sfântului Sinod, din 28 octombrie, câteva dintre volumele publicate de Editura Basilica a Patriarhiei Române, dedicate teologiei Părinților Capadocieni

vom extrage din analiza operei ascetico-morale, cuprinsă în **Regulile mari și mici** ale marelui ierarh.

Este știut că Sfântul Vasile este cel care stabilește mai structurat regulile pentru viața comunitară monastică, fiind promotorul tuturor regulilor monastice idioritmice și mai curând cenobitice, atât pentru monahismul oriental, cât și pentru cel din Occident. Benedict de Nurcia apreciază opera ascetică a Sfântului Vasile și își însușește regulile sale ca normative pentru opera spiritual-monastică pe care a statornicit-o pentru Occident.

Pentru Sfântul Vasile, vietuirea cenobitică reprezintă formula ideală de organizare a vieții monahale. Dacă în accepțiunea Sfântului Vasile, se vorbește despre monahism, în sensul etimologic al noțiunii, acesta însemnând „viață solitară, singuratică” (termenul vine de la latinescul *monos* - singur), atunci este un non-sens, pentru că, pentru marele ierarh, cenobitism nu înseamnă vietuire în solitudine și sfârșitul singuratic, ci ceva mult mai profund. În accepția vasiliană suma individualităților conturează ideea de comuniune, în care vietuirea solitară se întrepătrunde simfonic și firesc cu vocația vietuirii interpersonale originare a omului. Tocmai de aceea am intitulat acest capitol *Ascetismul Sfântului Vasile* și nu *Despre viața monastică*, pentru că Vasile a experiat și expus în operele sale mai curând experiența mistico-ascetică și transfiguratoare în monahism. Monahismul este o stare sau o formă de vietuire, nu o virtute în sine.

III.1. Preceptele cenobitismului vasilian

Sfântul Vasile nu se situează tocmai ca un continuator al Sfântului Antonie sau al Sfântului Pahomie cel Mare, începătorul vieții cenobitice. Sfântul Vasile, fixând regulile sale, se adresează creștinului, în general, care vrea să realizeze asemănarea cu Dumnezeu în chipul său. Perfectiunea, pentru Sfântul Vasile, consistă în împlinirea voinii lui Dumnezeu, adică a observa în integralitatea lor toate poruncile Evangheliei. El susține că încălcând ceva din porunci ești vinovat ca și cum le-ai fi încălcat pe toate celelalte. Dacă Sfântul Vasile s-a retras din lume, împreună cu prietenul său, Grigorie, sau cu alți compagioni, a făcut-o pentru a fi în stare să îplinească mai bine și mai ușor toate poruncile Evangheliei; absolutul căutărilor sale rămâne totuși dragostea. Viața cenobitică este pentru Sfântul Vasile ascetică, ea apărând în gândirea marelui ascet ca cea mai autentică formă de vietuire creștină, singura care poate să aibă în observație toate poruncile **Evangheliei**. Numai în comuniunea reală și efectivă cu confracții, monahul caută prin smerenie și dragoste să îplinească toate poruncile lui Dumnezeu. În această perspectivă, corectarea fratelui în greșală este permisă în smerenie și dragoste: „În nețărnută sa dragoste față de om, Domnul Hristos nu s-a mulțumit să ne învețe doar prin cuvinte. Voind să ne dea supremul exemplu, clar și precis de smerenie, care se ascunde în perfectiunea iubirii, la cină, S-a încins El Însuși cu ștergarul pentru a spăla picioarele ucenicilor... dar tu care ești singur, cui vei spăla pi-

Sfântul Vasile nu vrea ca ascetul să fie monachos (de unul singur), în sensul local, ci îl vrea monotropos (unificat), în sensul moral.

cioarele, cui vei sluji? În comparație cu cine vei voi să te consideri ca fiind cel din urmă, dacă trăiești departe de toți, chiar și de tine însuși? Fericirea și bucuria comuniunii cu ceilalți cum vei găsi-o tu în chilia în care trăiești izolat?²².

Sfântul Vasile a avut, în toate circumstanțele vieții, chiar și ale celei ascetice, unitatea și comuniunea tuturor: „Dumnezeu Creatorul a hotărât că avem trebuință unul de altul ca să ne legăm între noi...”²³ „Dacă noi, care am fost primiți în una (și aceeași) speranță a chemării noastre, formăm un trup care are cap pe Hristos și suntem membre unii altora, dacă noi nu suntem legați în mod armonios în Duhul Sfânt, spre zidirea unui singur corp, ci fiecare dintre noi își alege viața singuratică, fără să slujească binelui comun, după felul bineplăcut lui Dumnezeu, și își îndestulează pofta plăcerii proprii, cum putem atunci, când suntem dezbinați și împărțiți, să păstrăm legătura reciprocă și slujirea membrilor, unul față de celălalt, sau supunerea lor către capul care este Hristos. Pentru că nu este cu puțință nici să ne bucurăm cu cel preamărit, nici să compătîmim cu cel care suferă, în timp ce viața noastră este împărțită, din moment ce în mod firesc nu va putea fiecare să cunoască suferința aproapelui”²⁴

Cezarea Capadociei

că el are un singur scop, preamărirea lui Dumnezeu.” (cf. **I Cor.** 10, 31).²⁷

În altă parte a operelor morale, Sfântul Vasile arată că îndepărtarea de viața comunitară este echivalentă tăierii și îndepărtării unui mădular din trupul întreg al lui Hristos. Aici se referă și la viața monastică. După Sfântul Vasile, viața cenobitică este ideală, dar o acceptă și pe cea izolată, cu condiția ca ascetul să realizeze unitatea cu ceilalți frați prin Sfântul Duh.

„Dacă noi toți, care am fost primiți în una și aceeași speranță a chemării noastre, formăm un trup care are cap pe Hristos și suntem membre unii altora, dacă noi nu suntem legați în mod armonios în Duhul Sfânt, spre zidirea unui singur corp, ci fiecare din noi își alege viața singuratică, fără să slujească binelui comun, după felul bineplăcut lui Dumnezeu, și își îndestulează pofta plăcerii proprii, cum putem - atunci când suntem dezbinați și împărțiți - să păstrăm legătura reciprocă și slujirea membrilor unul față de celălalt, sau supunerea lor către capul nostru care este Hristos.”²⁸

III.2. Concepția vasiliană despre ascultare

În concepția doctrinală a Sfântului Vasile, votul ascultării este un element esențial al vieții religioase, nu numai în monahism. Învățătura lui despre această virtute apare diferit, urmând o succesiune cronologică. În **Scrisoarea a doua** către Sfântul Grigorie de Nazianz, Sfântul Vasile nu face nicio mențiune asupra ascultării, însă, mai târziu, când ajunge episcop, grijuliu pentru viața frățească a păstoritilor, elaborează, sub presiunea circumstanțelor, o întreagă doctrină despre ascultare.

Întâi face elogiul celui care se angajează să asculte de cuvântul **Scripturii. Evanghelia** devine singura autoritate față de care nu trebuie făcut niciun compromis. Ideea mamă a Sfântului Vasile este următoarea: ascultarea fără condiții față de poruncile divine, prevalând într-un totul iubirea.

Dacă iubirea de Dumnezeu pretinde că adevăratul creștin trebuie să se stragă de la orice ispită care îl mână la păcat, iubirea față de aproapele îl invită pe om să se adauge fără rezerve la lucrarea comună care urmărește același ideal: mântuirea. Insistența sfântului asupra vieții comunitare implică și bazele ideii centrale care trebuie să stea la baza acesteia, ascultarea. Iată ce zice marele corifeu în prima Regulă Mică, răspunzând la întrebarea dacă este cu puțință sau folosește cuiva ca să-și îngăduie să facă sau să spună cele pe care le socotește bune, fără mărturia Scripturilor de Dumnezeu insuflă: «**Domnul nostru Iisus Hristos spune despre Duhul Sfânt că „nu va grăi de la Sine, ci câte va auzi, pe acestea le va grăi” (cf. Ioan 16,13), iar despre Sine însuși: „Nu poate Fiul nimic să facă de la Sine.” (cf. Ioan 5,19), și iarăși: „Că Eu n-am grăit de la Mine, ci Tatăl Care M-a trimis pe Mine, Acela Mi-a dat poruncă ce să spun și ce să grăiesc și știu că porunca Lui este viață veșnică; deci, cele ce grăiesc Eu, precum Mi-a spus Mie Tatăl, astfel grăiesc.” (cf. Ioan 12, 49-50). După aceste cuvinte ale Domnului, cine va fi atât de fără de minte, încât să îndrăznească chiar și să gândească ceva de la sine din moment ce, pe de o parte, folosește ca îndrumător pe Sfântul Duh și Bunul Duh ca să se îndrepteze pe calea adevărului și cu gândul, și cu cuvântul, și cu fapta, iar, pe de altă parte, este orb și trăiește în întuneric fără soarele dreptății, adică Însuși Domnul nostru Iisus Hristos, Carele luminează ca niște raze poruncile Sale?»²⁹**

Remarcăm faptul că în acest text admirabil nu este vorba de o lege rigidă a monahismului, ci de o ascultare personală, biblică, de o relație filială cu Dumnezeu Cel viu. De fapt, în formulările ioaneice, gândirea teologică este ca și a Sfântului Vasile, încărcată de exigențele interioare, iar modelele care ne sunt expuse sunt tot atât de apropiate ca și propriile conștiințe.

Însă ce legătură se stabilește între libera supunere față de voința dumnezeiască și ascultarea arbitrară față de un superior ierarhic, în materie contingentă și liberă? Sfântul Vasile reafirmă datoria fiecăruia de a fi, ca și Hristos, servitorul sau slujitorul fraților săi, adică al aproapelui, căci aceasta supune sufletul la ascultare. Iată ce zice în **Regula mică**, cea dintâi: «**În orice caz, fiecare trebuie să se supună, fie lui Dumnezeu, potrivit poruncii Sale, fie celorlalți, potrivit aceleiași porunci. Căci este scris: „Cel ce voințe să fie mai mare, să fie cel din urmă dintre toți și slujitor al tuturor.” (cf. Marcu 9, 35). Prin urmare, supui voința proprie Domnului, așa cum și El a făcut-o, și Care a zis: „M-am coborât din cer nu ca să fac voia**

Viața cenobitică este ideală

«Nimic nu este mai propriu naturii noastre decât să fim sociabili între noi, să ne folosim unul de altul și să iubim pe semenul nostru. Și, drept urmare a semintei pe care Dumnezeu a pus-o în noi, El cere și fructele când zice: „Poruncă nouă vă dau ouă: să vă iubiți unul pe altul.”²⁵. Apoi continuă: «**Și fiindcă a voit să îndemne sufletul nostru spre împlinirea acestei porunci, n-a cerut (ucenicilor) semne și puteri paradoxale, ca dovadă că sunt ucenicii Lui; iată ce spune: „Din aceasta vor cunoaște toți că sunteți ucenicii Mei, dacă veți avea dragoste între voi” (Ioan 13,35). Și pretutindeni în așa fel leagă (Domnul) aceste porunci, încât binefacerea către aproapele o referă la Sine. Căci: „Flămând am fost, zice Domnul și Mi-ați dat să mănânc” și celelalte, iar apoi adaugă: „Întrucât ați făcut acestea unuia dintre acești frați mai mici ai Mei, Mie Mi-ați făcut.” Așadar, prin porunca I, o poate împlini cineva și pe a doua; dar cu a doua ne întoarcem îndată la prima: și cel care iubește pe Domnul iubește ca o consecință și pe aproapele.»²⁶**

Sfântul Vasile, deci, nu vrea ca ascetul să fie monachos (de unul singur), în sensul local, ci îl vrea monotropos (unificat), în sensul moral: „Viața creștinului este simplă, pentru

Sfântul Vasile este un teolog remarcabil care a marcat nu numai timpul său, ci și întreaga teologie a secolelor care au urmat după trecerea sa în timpul veșniciei lui Dumnezeu.

Mea, ci voia Celui ce M-a trimis pe Mine.“ (cf. Ioan 6, 38)».

Să „robim toată cugetarea spre ascultarea lui Hristos“

Însă Sfântul Vasile se întreabă el însuși dacă „trebuie să ascuți necondiționat pe toți și pe fiecare în parte“. Și răspunde: «Deosebirea celor care poruncesc nu trebuie să vatăme ascultarea celor cărora li se dau poruncile, pentru că și Moise nu a ascultat de Ietro care îl sfătuia cele bune (Ieșire 18, 19). Totuși, fiindcă există mare deosebire între poruncile care se dau (căci unele sunt contrare poruncii Domnului fie pentru că o strică, fie pentru că o întinează în multe chipuri prin amestecarea faptei oprite, altele

sunt de acord cu porunca, iar altele, chiar dacă nu sunt de acord în mod vădit, ajută totuși și sprijină observarea ei), se cuvine să ne aducem aminte de Apostolul care spune: „Încercați toate și țineți ce este bun. De tot felul de rău să vă feriți“ (I Tes. 5, 20-22), și iarăși: „Dărâmați unelirile și toată trufia ce se ridică împotriva cunoașterii lui Dumnezeu și robim toată cugetarea spre ascultarea lui Hristos“ (II Cor. 10, 5). Drept aceea, dacă ni s-ar porunci ceva ce este de acord cu porunca Domnului sau contribuie la aceasta, se cuvine să o primim, cu mai multă sârguință și cu mai multă grijă, ca pe o voie a lui Dumnezeu, împlinind (astfel) ceea ce s-a spus: „îngăduiți-vă unul pe altul întru dragostea lui Hristos.“ (Efeseni 4, 2)».³⁰

Iată acum primul text al Sfântului Vasile, unde face mențiune despre superiorul ier-

arhic, slujitor al lui Hristos și al fraților săi: «Înaintea lui Dumnezeu trebuie să fie „ca un slujitor al lui Hristos și ca un iconom al tainelor lui Dumnezeu“ (I Cor. 4, 1), temându-se ca nu cumva sau să se zică, sau să se rânduiască ceva împotriva voinii lui Dumnezeu, cea mărturisită în Scripturi, și să fie aflat ca martor mincinos lui Dumnezeu sau ca necinstitor de cele sfinte, prin aceea că ar introduce ceva străin de învățătura Domnului sau ar neglija una din cele bineplăcute lui Dumnezeu; iar pentru frați să fie „ca o doică ce-și hrănește copiii“ (I Tes. 2, 7), având la inimă ca să dea fiecăruia după plăcerea lui Dumnezeu și spre folosul deobște al tuturor nu numai **Evangelia** lui Dumnezeu, ci și sufletul său, după porunca Domnului și Dumnezeului nostru Iisus Hristos, Care a zis: „Poruncă nouă vă dau vouă: Să vă iubiți unul pe altul, precum Eu v-am iubit pe voi.“ (Ioan 13, 34). „Mai mare dragoste decât aceasta nimeni nu are, ca sufletul lui să și-l pună pentru prietenii săi.“ (Ioan 15, 13)»³¹.

IV. Portretul moral al Sfântului Vasile

Sfântul Vasile este un teolog remarcabil care a marcat nu numai timpul său, ci și întreaga teologie a secolelor care au urmat după trecerea sa în timpul veșniciei lui Dumnezeu. A fost omul contemplației și al acțiunii, *praxis* și *theosis* împletindu-se simfonic în viața sa. Chiar în teologie este un mare administrator, la fel cum magistrala sa operă caritativă este animată și fundamentată pe ideea filantropiei divine. De fapt, întreaga sa operă este traversată de ideea filantropiei teandrice. În fața crizei ariene, el stabilește, ca urmaș al Sfântului Atanasie de la Sinodul I Ecumenic, căile perspectivei teologice în termeni prudenți și preciși. El are o percepție dinamică asupra transcendenței divine, a relațiilor personale intratrinitare și a terminologiei specifice demersului său. Inteligența sa este mai mult practică decât speculativă. Nici nu știm ce să admirăm mai mult citind-i opera: rațiunea inegalabilă sau doctrina pe care ne-o împărtășește.

A vorbit cu atâta autoritate, încât se face mai mult admirat decât iubit. „Stăpânirea de caracter, rezervele și calmul său le puteai lua ca un fel de orgoliu“, spunea despre el Sfântul Grigorie de Nazians.³²

Sfântul Vasile a pus în lumină și în practică marile teme sociale, care s-au concretizat în atâtea opere filantropice.

Teolog și ascet, Sfântul Vasile nu se interesează deloc de problemele aplicativității principiilor epocii, cum nici de nuanțele lor psihologice. Morala și ascetismul Sfântului

FOTO: PR. DRAGOS MUNTENAU

Prima întrunire a preoților din nou înființata Arhiepiscopie a Romanului și Bacăului

Preoții din cele cinci protopopiate ale Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului s-au întâlnit la Bacău, în ziua de 5 octombrie, cu ocazia primei conferințe preoțești din nou înființată Arhiepiscopie, dedicată ridicării în rang a Episcopiei Romanului și serbării în acest an, de către Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, a Sfântului Vasile cel Mare și a celorlalți părinți capadocieni. Cuvântul de deschidere a aparținut PC Preot Ioan Gherasimescu, vicar administrativ al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului. A urmat la cuvânt, Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, care, după ce a a mulțumit încă o dată

preoților și, prin intermediul lor, tuturor credincioșilor eparhiei pentru modul în care s-au implicat în buna organizare și desfășurare a evenimentelor din 12-13 septembrie a.c., a susținut o prelegere despre viața, opera și ascetismul sfântului Vasile, prezentând și un portret moral al acestuia (n.r.: cuvânt prezentat în paginile revistei noastre dedicate Anului omagial al Sf. Vasile și al celorlalți Sfinți Capadocieni). Întâlnirea preoților a continuat cu dezbateri și cuvântări referitoare la relațiile Sfântului Vasile cu teritoriul actual al României, în mod deosebit cu Sf. Bretanion, episcopul Tomisului, și Sf. Sava Gotul. (pr. Cîin GHERASIM)

Contactul continuu și sistematic cu opera Sf. Vasile cel Mare te face să descoperi o fină sensibilitate și naturalețe ale unui sfânt care a găsit liniștea în Dumnezeu prin puterea Duhului Sfânt.

Vasile sunt morala și ascetismul poruncilor lui Dumnezeu, practicate integral de creștini, care primesc energiile îndumnezeitoare de la El. Sfântul Ioan Cassian din Scythia Mică și-a împrițit doctrina și regulile vasiliene, pe care le-a dus în Occident, devenind ulterior fundamentale în alcătuirea regulilor Sfântului Benedict de Nursia și pentru monahismul occidental în genere.

Nu îl putem cunoaște pe Sfântul Vasile decât citindu-i și recitându-i opera și participând ca sacerdoți sau beneficiari ai darurilor sfințitoare generate de liturgia care îi poartă numele. Un contact superficial cu opera sa îți poate sugera ideea că Sfântul Vasile a fost un ascet foarte aspru atât cu sine însuși, cât și cu ceilalți, însă un contact continuu și sistematic cu opera sa te face să descoperi o fină sensibilitate și naturalețe ale unui sfânt care a găsit liniștea în Dumnezeu prin puterea Duhului Sfânt.

Sfinte Vasile, roagă-te lui Dumnezeu pentru noi!

Note bibliografice:

- 1 **Scrisoarea** 223, 2.
- 2 **Scrisorile** 4,5.
- 3 A nu se confunda numele lui Eusebiu cu cel din timpul lui Constantin cel Mare.
- 4 Din **Cuvântarea de la Inmormântare**, ținută de fratele său, Sfântul Grigorie de Nissa.
- 5 **Omilia a 8-a**, din timpul secetei și foametei.
- 6 **Scrisoarea** a 19-a.
- 7 **Scrisoarea** a 82-a, către Atanasie.
- 8 **Discursul** 43.
- 9 **Scrisoarea** a 74-a.
- 10 **Scrisoare** către Eusebiu al Samosatelor.
- 11 **Scrisoarea** 204.
- 12 **Discursul** Sfântului Grigorie de Nazians 43,59.
- 13 **Despre Duhul Sfânt**, 9.
- 14 **De Spiritus Sanctus**, P.L. Col. 661.
- 15 Conform, Sfântul Vasile cel Mare, **Les Règles monastiques**, traduction du grec en français par Léon Lobe, 1969.
- 16 Sfântul Vasile cel Mare, **Regulile Mici**, în ediția **Părinți și scriitori Bisericești**, București 1989, p.387.
- 17 **Omilia** 9,80.
- 18 Sfântul Grigorie, **Discurs** 43.
- 19 **Omilie** la Psalmul 33.
- 20 **Părinți și scriitori Bisericești**, Nr. 17.
- 21 Vezi ediția **Părinți și scriitori Bisericești**, vol.17, București 1986, cap. **Opera Sfântului Vasile cel Mare**, p.33-48. În același volum se află și capitolul intitulat **Literatura despre viața, opera și doctrina Sfântului Vasile cel Mare**, Op. cit., p. 48-68.
- 22 **Regulile Mari**, 7.
- 23 **Regulile Mari**, 7.
- 24 **Regulile Mari**, 7.
- 25 **Regulile Mari**,3.
- 26 **Regulile Mari**,3.
- 26 **Regulile Mari**,3.
- 27 **Regulile Mari**,20.
- 28 **Regulile Mari**,7.
- 29 **Regulile Mici**,1.
- 30 **Regulile Mici**, 114.
- 31 **Regulile Mici**, 114.
- 32 Sf. Grigorie de Nazianz, **Discursul** 43.

FOTO: „ZIARUL LUMINA”

Ședința solemnă a Sfântului Sinod dedicată Anului comemorativ al Sfinților Capadocieni

Tema ședinței solemne a Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, desfășurată, pe 28 octombrie, în Aula Magna „Teoctist Patriarhal” din Palatul Patriarhiei, a fost „Anul comemorativ-omagial 2009 al Sfântului Vasile cel Mare, arhiepiscopul Cezareei Capadociei († 379) și al celorlalți Sfinți Capadocieni în Patriarhia Română”.

Ședința a fost deschisă de Întâistătătorul Bisericii Ortodoxe Române, care a prezentat câteva dintre volumele publicate de Editura Basilica a Patriarhiei Române anul acesta, volume dedicate comemorării Sfântului Vasile cel Mare, arhiepiscopul Cezareei Capadociei și celorlalți Sfinți Capadocieni.

Au fost evaluate cele mai importante manifestări cu caracter religios-duhovnicesc, cultural-editorialistic și mediatic organizate anul acesta de către eparhiile din țară și străinătate ale Patriarhiei Române. În acest sens, Preasfințitul Episcop Vicar Patriarhal Ciprian Cămpineanul a susținut un referat în care a prezentat principalele evenimente dedicate Sfântului Vasile cel Mare, arhiepiscopul Cezareei Capadociei († 379) și celorlalți Sfinți Capadocieni. Preasfinția Sa a prezentat câteva dintre volumele publicate de Editura Basilica a Patriarhiei Române anul acesta, volume dedicate teologiei Părinților Capadocieni.

Tot cu acest prilej, a fost vernisată expoziția tematică de fotografie „2009 – Anul Sfinților Capadocieni. Pelerini în Capadocia sfinților”, organizată în Sala

Europa Christiana din Palatul Patriarhiei de către Sectorul Patrimoniu Cultural al Patriarhiei Române în colaborare cu Centrul de presă BASILICA. (sursa: <http://www.basilica.ro>)

Noi ierarhi în Sinodul BOR

În ședința din ziua următoare, 29 octombrie 2009, sub președinția Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, membrii Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române s-au reunit la Reședința patriarhală din București, pentru alegerea de noi ierarhi în posturile vacante. Astfel, Preasfințitul Părinte Gurie Gorjeanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Craiovei, a fost ales în postul de episcop al Episcopiei Devei și Hunedoarei cu reședința în municipiul Deva și jurisdicția în județul Hunedoara. Părintele Arhimandrit Dr. Varlaam Merticariu a fost ales în postul vacant de episcop vicar patriarhal cu titulatura Ploieșteanul, iar Părintele Arhimandrit Ieronim Crețu în cel de-al doilea post de episcop vicar patriarhal vacant cu titulatura Sinaitul. Părintele Arhimandrit Dr. Emilian Nică a fost ales în postul vacant de episcop vicar al Episcopiei Râmnicului, cu titulatura Lovișteanul.

Ședința Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a continuat în Sala Sinodală din Reședința patriarhală, pe ordinea de zi aflându-se teme de actualitate ale vieții și activității bisericești din țară și străinătate, informează Ziarul Lumina.

„Când la o biserică se pune o catapeteasmă, ea nu devine un zid despărțitor între credincioși și preotul care face slujba sa în altar.“ (PS Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul)

ȘTIRI

O nouă bucurie la biserica romașcană dedicată copiilor

Biserica „Sfinții Ioachim și Ana“ din Roman a fost împodobită cu o nouă catapeteasmă. Momentul sfințirii acesteia, cât și a locului unde se vor ridica Centrul social „Sf. Părinți Ioachim și Ana“ și casa parohială, s-a constituit în prilej de sărbătoare pentru numeroși preoți și credincioși din împrejurimi.

Vineri, 02 octombrie 2009, la orele 17, după ce s-a săvârșit slujba Vecerniei, Biserica „Sfinții Ioachim și Ana“ din Municipiul Roman, supranumită și „Biserica Copiilor“, împodobită în haină de sărbătoare, a primit cu bucurie pe Preasfințitul Părinte Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, ctitorul acestui sfânt lăcaș.

Moment de sărbătoare

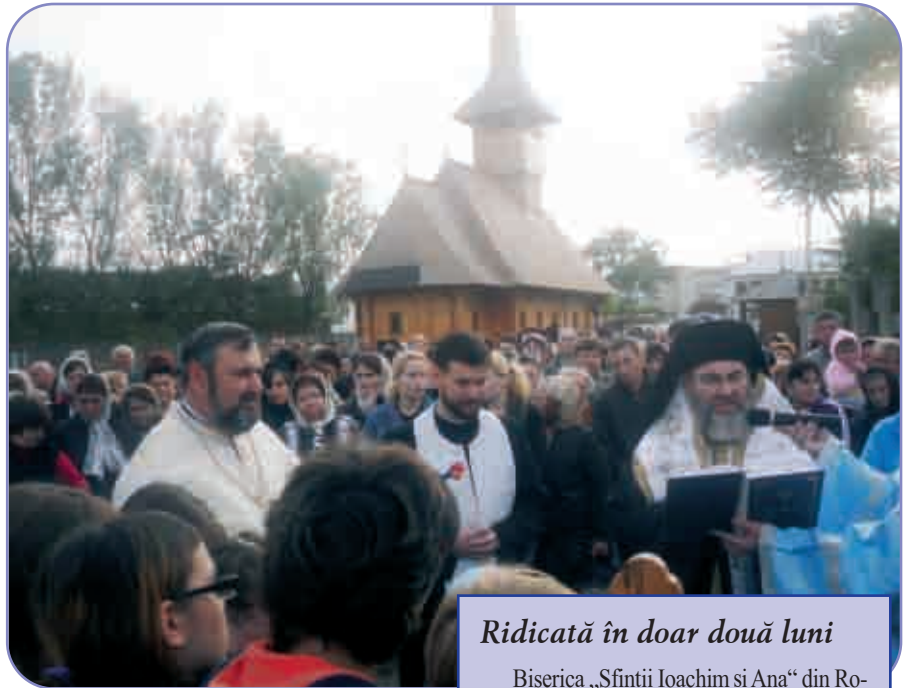
Curtea Bisericii Copiilor s-a umplut de mulțimea preoților și credincioșilor, care, cu mic, cu mare, au dorit să se alăture ierarhului lor la acest moment sărbătoresc. Evenimentul s-a datorat faptului că biserica „Sf. Ioachim și Ana“ a fost împodobită cu o nouă catapeteasmă sculptată în lemn de stejar de meșterii din Grumăzești Neamț și pictată de maicile din obștea Mănăstirii Vărațic.

Într-o atmosferă emoționantă și plină de încălzirea duhovnicească, Preasfințitul Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, a săvârșit slujba aghezmei în pridvorul deschis al bisericii, după care, în procesiune, s-a purces la sfințirea locului pentru construcția casei parohiale și a centrului social „Sfinții Părinți Ioachim și Ana“, unde se vor desfășura acțiuni de ajutorare a persoanelor sărace și a copiilor defavorizați. De asemenea, aici urmează a funcționa atât casa de prăznuire, cât și cantina socială.

Locul sfințit în acest scop a fost marcat printr-o cruce, ca mărturie a binecuvântării lui Dumnezeu.

Icoana, fereastră către transcendent

În biserică, PS Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul a sfințit noua catapeteasmă prin stropire cu apa sfințită și ungere cu untdelemn sfințit.

Ridicată în doar două luni

Biserica „Sfinții Ioachim și Ana“ din Roman este ctitorită de către Preasfințitul Părinte Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, ca mulțumire adusă lui Dumnezeu la împlinirea a opt ani de slujire arhierescă. Biserica „Sf. Ioachim și Ana“ din Roman și-a început zidirea în ziua de 2 martie 2008, iar lucrările s-au terminat în Sâmbăta Patimilor Mântuitorului, din Anul mântuirii 2008, respectiv, ziua de 27 aprilie.

Cu binecuvântarea lui Dumnezeu, în data de 29 aprilie, în ziua a doua de Paști, anul mântuirii 2008, noul lăcaș de închinare a fost sfințit de către PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului.

Biserica se află în cartierul Favorit din orașul Roman și este construită din lemn, în stil maramureșean, fiind compusă din pridvor, pronaos, naos și altar. Meșterii, veniți din Maramureș, s-au străduit să modeleze cu iscusință lemnul de stejar și brad carpatin, creând acest frumos chivot care caută cu grabire către cer. Acestora li s-au adăugat pietrari, zidari, sculptori și meșteri în diferite meserii, care au împodobit frumusețea arhitectonică a lăcașului cu toate cele necesare, dându-l credincioșilor în folosință în doar două luni.

Noua catapeteasmă a fost făcută cu sprijinul financiar al Preasfințitului Episcop Ioachim Băcăuanul, care a suportat cheltuielile necesare sculpturii, la care s-a adăugat efortul credincioșilor, care s-au îngrijit de costurile corespunzătoare picturii.

În cuvântul de învățătură rostit cu această ocazie PS Episcop Ioachim a arătat care sunt semnificația și rolul catapetesmei în biserică: „Astăzi s-a plinit sorocul ca să împlinim sfințirea icoanelor care s-au așezat pe catapeteasmă. Icoana nu este un chip la care noi trebuie să ne oprim, nu este o imagine, nu este un portret, ci este o fereastră prin care noi descoperim ceea ce este transcendent, este o fereastră prin care noi vedem lumea de dincolo. Când la o biserică se pune o catapeteasmă, ea nu devine un zid despărțitor între credincioși și preotul care face slujba sa în altar. Catapeteasma, prin icoanele ei, prezintă un fel de fereastră prin care noi vedem ceea ce se face în altar - și în altar se săvârșesc întotdeauna slujbe prin care se invocă harul nevăzut al lui Dumnezeu.“

Mulțumim și pe această cale Preasfințitului Părinte Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, ctitorul bisericii noastre, pentru că se implică permanent în lucrarea de înfrumusețare a bisericii noastre și rugăm pe Dumnezeu să-l învrednicească ca pe mai departe să ne păstorească și să ne conducă pe calea mântuirii. (pr. Gheorghe PALEU)

Bucuria împlinirii după 10 ani de lucrări

Cu prilejul sfințirii Bisericii „Izvorul Tămăduirii” din Dărmănești, PS Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, a dat sfântului lăcaș și hramul „Sf. Ierarh Teodosie de la Brazi”. Începând cu anul 1999, la această biserică s-au efectuat lucrări de consolidare și modernizare, care s-au finalizat anul acesta, efortul tuturor văzându-se încununat cu slujba târnosirii acestui sfânt lăcaș.

„Vă îndemn ca în ziua de Paști: «Bucurați-vă și iarăși zic, bucurați-vă!»”. Cu aceste cuvinte ne-a fericit Preasfințitul Părinte Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, în duminica de după Înălțarea Sfintei Cruci, 20 septembrie 2009, pe noi, preoții și credincioșii parohiei Dărmănești, cu prilejul sfințirii Bisericii „Izvorul Tămăduirii”.

Programul liturgic a început cu slujba Utreniei și a Aghezmei mici, după care, în jurul orelor 8.30, credincioșii și soborul de preoți, alături de PC Părinte Protopop Petru Moraru, Protoieria Moinești, și de domnul primar Constantin Spiridon și dl viceprimar Constantin Toma, de la Primăria Dărmănești, îi fac o primire călduroasă Preasfințitului Episcop Ioachim Băcăuanul, care a mărturisit că vine de fiecare dată cu multă plăcere în zona noastră.

Crucea, simbolul biruinței

După târnosirea lăcașului de închinare, a urmat Sfânta Liturghie pe un podium special amenajat în apropierea bisericii.

În cuvântul de învățătură rostit în cadrul Sfintei Liturghii, PS Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul a vorbit despre înțelesul duhovnicesc al Crucii: „Drumul nostru este marcat de cruce și trebuie să le ducem, cu demnitate creștină, pe fiecare. Viața creștinului este o cruce pe care și-o asumă în chip voit:

„Dacă voieste cineva să vină după Mine, să se lepede de sine, să-și ia Crucea și să-Mi urmeze Mie.” (Marcu 8, 34). Crucea este simbolul biruinței asupra suferinței, care, putem spune în acest sens, că nu desfigurează, ci transfigurează. Suntem într-o sărbătoare a Crucii. Atunci când ați început să restaurați acest Sfânt Locaș vi s-a pus pe umeri o Cruce. Azi e o mare bucurie în sufletele fraților voastre și de aceea vă îndemn ca în ziua de Paști - „Bucurați-vă și, iarăși zic, bucurați-vă!” (Matei 28, 9). Tot astăzi aveți prilejul să vedeți hirotonia în preot a diaconului Iustin Alixandrescu, pentru care ne rugăm la Dumnezeu să-i dăruiască preoție vrednică și rodnică”.

Început de an școlar binecuvântat

Marti, 15 septembrie 2009, la Seminarul Teologic Liceal „Sf. Gheorghe”, din Roman, în prezența Preasfințitului Părinte Ioachim Băcăuanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, a avut loc festivitatea de deschidere a noului an școlar 2009 - 2010. Manifestarea, desfășurată în sala de festivități a seminarului, a început cu o slujba de Te Deum oficiată de către PC Pr. Ioan Gherasimescu, vicar administrativ al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului, care s-a rugat lui Dumnezeu să deschidă inimile și să lumineze mințile tinerilor seminariști pentru a primi Cuvântul Evangheliei și a înțelege învățăturile dumnezeiești. Apoi, PC Pr. Sânică Palade, directorul Seminarului ortodox romașcan, a ținut un cuvânt de deschidere, în care a urât bun venit elevilor și mult succes în noul an școlar. Aceleași urări au primit tinerii seminariști și din partea oficialităților prezente la acest eveniment: domnul primar al municipiului Roman, Dan Laurențiu Leoreanu, domnul inspector general adjunct Viorel Stan și domnul inspector de religie Mihai Giosanu.

În final, PS Episcop Ioachim Băcăuanul a adresat un cuvânt de folos părinților profesori, elevilor și părinților acestora, în care a subliniat importanța studiului și a programului duhovnicesc în decursul unui an școlar, amintind despre relația armonioasă dintre teologie și știință, dintre cultură și religie. S-a adresat apoi elevilor, cerându-le „să fie dinamici și să-și convertească energiile tinereții în scopuri nobile”, optime realizării misiunii la care vor fi chemați de bunul Dumnezeu. Făcând referire la pilda semănătorului, i-a îndemnat pe tinerii teologi ca ei să reprezinte acel ogor roditor, acei „fii buni ai Bisericii, fiii lumini”, care ascultă cuvântul lui Dumnezeu „cu inima curată și bună, îl păstrează și rodesc într-o răbdare”. Numai așa vor putea ajunge ceea ce Mântuitorul a spus ucenicilor Săi că sunt - *sarea pământului* - adică acei factori care mențin echilibrul într-o societate agitată și nesigură cum este cea de astăzi.

La finalul evenimentului, Preasfințitul Episcop Ioachim a binecuvântat cadrele didactice, elevii și pe toți cei prezenți, rugând pe bunul Dumnezeu să le dăruiască toate cererile către mântuire. (diac. Adrian CIOBANU)

Lucrări de consolidare și modernizare din 1999

La finalul Sfintei Liturghii, preotul paroh, Toader Alixandrescu, a mulțumit PS Episcop Ioachim Băcăuanul și a arătat că biserica a îmbrăcat o haină nouă începând cu anul 1999 prin lucrări de consolidare și modernizare: supraînălțarea turnului, acoperiș nou în pantă ruptă, după modelul ctitoriilor ștefaniene, pridvor construit din nou, vitralii frumos ornamentate, pictură nouă în pridvor și pronaos (pictor Constantin Ciupercă), cât și restaurarea picturii în naos și Sfântul Altar (pictori Liviu Bejan și Constantin Pit), ansamblul de mobilier sculptat, catapeteasmă nouă (sculptată de Florin Ciobanu din Bacău și pictată de Mihai Dumitru din București), executarea Sfintei Mese din marmură ornamentală. „În aceste momente ne aducem aminte cu recunoștință de ctitorii înnoitori ai acestui Sfânt Locaș, în primul rând de enoriașii parohiei, în frunte cu Consiliul și Comitetul Parohial, cât și de sponsorii care ne-au susținut.” a spus pr. T. Alixandrescu.

Pentru toată jertfelnicia lor, ctitorii înnoitori au primit *Distincții de vrednicie* din partea PS Episcop Ioachim Băcăuanul, cât și medalia jubiliară de argint emisă cu prilejul aniversării a 600 de ani de la întemeierea Episcopiei Romanului și Bacăului. (Pr. Iustin ALIXANDRESCU)

În perioada 7-9 septembrie 2009, la Așezământul monahal „Acoperământul Maicii Domnului“ din Dorna Arini, județul Suceava, s-a desfășurat Consfătuirea Națională a inspectorilor de Religie.

ȘTIRI

Încă un succes pentru corala Seminarului Teologic din Roman

Corala „Melozii Romanului“ a Seminarului Teologic „Sf. Gheorghe“ din Roman a obținut locul al II-lea la Concursul Național de Muzică Bizantină, desfășurat la Catedrala mitropolitană din Iași, în ajunul sărbătorii Sfintei Cuvioase Parascheva. Este un rezultat deosebit dacă ținem cont de faptul că, la această ediție a VI-a, tinerii psalmiști de la Seminarul din Roman, dirijați cu măiestrie de părintele diacon Ionuț Amarinei, au fost întrecuți doar de reprezentanții seminarului „Sfântul Vasile cel Mare“ din Iași, lăsând în urmă alte opt coruri, între care amintim doar Corul „Iosif Protopsaltul“ al Seminarului Teologic Liceal Ortodox „Veniamin Costachi“ de la Mănăstirea Neamț, dirijat de prof. dr. Pavel Lungu, Corul „Sfântul Mitropolit Dosoftei“ al Seminarului Teologic Ortodox din Suceava, dirijat de pr. prof. Tablan Popescu Lucian, Corul „Cuvioasa Parascheva“ al Liceului Teologic Ortodox „Cuvioasa Parascheva“ de la Mănăstirea Agapia, din județul Neamț, dirijat de Dinculescu Nicoleta etc.

Concursul „Tineri, lăudați pe Domnul“ a avut loc cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Teofan, Arhiepiscopul Iașilor și Mitropolitul Moldovei și Bucovinei. Din juriul condus de prof. Viorel

FOTO: „ZIARUL LUMINA“

Corala „Melozii Romanului“ a Seminarului Teologic Ortodox „Sf. Gheorghe“ din Roman, condusă de diac. Ionuț Amarinei, interpretând câteva piese în cadrul Concursului „Tineri, lăudați pe Domnul“

Munteanu, rectorul Universității de Arte „George Enescu“ din Iași, au mai făcut parte profesori de la Universitatea de Arte „George Enescu“, Facul-

tatea de Teologie Ortodoxă „Dimitrie Stăniloae“ din Iași și de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Oradea. (pr. Ctin GHERASIM)

Predarea religiei în școală, un pas spre cunoașterea lui Dumnezeu

În perioada 7-9 septembrie 2009, la Așezământul monahal „Acoperământul Maicii Domnului“ din Dorna Arini, județul Suceava, într-o organizare excelentă, s-a desfășurat Consfătuirea Națională a inspectorilor de Religie, importantă întrunire anuală a celor care au primit binecuvântarea chiriarhală pentru a coordona activitatea profesorilor care predau această disciplină din Curriculum-ul Național.

Consfătuirea națională a inspectorilor de Religie a început cu un Te Deum - săvârșit în Biserica mănăstirii, de către IPS Teodosie, Arhiepiscopul Tomisului, înconjurat de un sobor de preoți, format din pr. prof. Gheorghe Dogaru - inspector de religie la ISM București, pr. prof. Gheorghe Hostiuc - inspector de religie la I.S.J. Suceava (organizator), pr. prof. Petre Mateiescu - inspector de specialitate la I.S.J. Vâlcea și pr. prof. dr. Constantin Leonte - Seminarul Ortodox „Sfântul Gheorghe“ din Roman. În comuniune de har și rugăciune au fost toți cei prezenți: preoți, profesori, invitați, pelerini.

În cuvântul său, IPS Părinte Teodosie a subliniat importanța acestei discipline școlare, evidențind raportul dintre credință și cunoaștere în actul Revelației divine supranaturale: „Predarea religiei în școală reprezintă și ea un pas spre cunoașterea lui Dumnezeu, cunoaștere fărâ de care omul nu poate trăi în mod plener.“

Domnul inspector Cătălin Pâslaru, inspector general de specialitate în cadrul Ministerului Educației, Cercetării și Inovării, a fixat obiectivele Consfătuirii și a prezentat noutățile de interes general privind statutul orei de religie așa cum apare în proiectul noului Cod al educației naționale, precum și alte aspecte importante în legătură cu programa școlară la religie, strategia didactică și metodele moderne de predare-învățare-evaluare, concursurile școlare de specialitate și olimpiada națională la religie etc.

Retrospective, recomandări și indicații la început de an

Prof. Irina Leonte, inspector de specialitate la I.S.J. Bacău, a prezentat raportul de activitate pe anul școlar 2008-2009, fiind recomandat de

inspectorul școlar general ca exemplu de bune practici, ca model de raport.

Consfătuirea a continuat pe următoarele teme de discuții: „Religia în învățământul românesc la începutul anului școlar 2009-2010. Prezentare generală, date statistice“, „Analiza SWOT a rezultatelor la examenelor naționale: bacalaureat și titularizare“, „Olimpiada Națională de Religie din 2010-precizări privind regulamentul de concurs, calendarul și programa concursurilor școlare“, „Evaluarea - element esențial al procesului de învățământ“, „Activitatea de formare continuă“, „Noul Curriculum pentru religie“, „Formarea continuă a profesorului de religie“.

A urmat o recomandare a auxiliarelor de la editurile cu specific și o informare bibliografică.

În final, inspectorul de specialitate din MECI, Cătălin Pâslaru, a prezentat un material despre inspecția școlară ca metodă de control al calității educației, după care a urtat succese în noul an școlar tuturor profesorilor de religie din cuprinsul Patriarhiei Române. (Prof. Irina LEONTE, Inspector de Religie în cadrul ISJ Bacău)

CRONICA ROMANULUI

Buletin oficial
al Arhiepiscopiei Romanului și Bacăului
- Fondat în anul 1924 -

CUPRINS

Președinte de Onoare:
IPS EFTIMIE, Arhiepiscopul Romanului
și Bacăului

Președinte:
PS Dr. Ioachim BĂCĂUANUL,
Episcop Vicar

Vicepreședinte:
Pr. Ioan GHERASIMESCU

Redactor-sef:
Mioara IGNAT

Secretar general de redacție:
Pr. Constantin GHERASIM

Colectivul de redacție:
Pr. Dr. Aurel Florin ȚUSCANU,
Protoieria Roman
Pr. Constantin TOMOZEI,
Protoieria Bacău Nord
Pr. Vasile RADU,
Protoieria Bacău Sud
Pr. Constantin ALUPEI,
Protoieria Onești
Pr. Petrea MORARU,
Protoieria Moinești

Redacția:
Pr. Dr. Constantin LEONTE
Pr. Dr. Nicolae HURJUI
Pr. Dr. Sânică PALADE
Pr. Dr. Daniel ENEA
Pr. Petru RONCEA
Pr. Ciprian BURCĂ
Pr. Cornel PAIU
Arhid. Ciprian Ioan IGNAT

Corector:
prof. dr. Elena BĂLTOI

Tehnoredactare:
Lucian APOPEI

Concept grafic:
Pr. Constantin STURZU

ADRESA REDACȚIEI:
Str. Alexandru cel Bun, nr. 5,
Roman, jud. Neamț
Tel.: 0333.401.339;
E-mail: cronica.romanului@gmail.com

ISSN 1582-9030

● <i>Recunoașterea contribuției determinante a vechii eparhii a Romanului</i>	3
● <i>„Dumnezeu ne-a ales să adăugăm o piatră nestemată la edificiul sfânt al înaintașilor“</i>	5
● <i>Împlinirea a șase secole de istorie în Țara de Sus a Moldovei</i>	9
● <i>Taina Crucii, taina Învierii</i>	13
● <i>PF Părinte Patriarh Daniel desemnat cetățean de onoare al județului Bacău în Catedrala „Înălțarea Domnului“</i>	15
● <i>Ziua istorică a împletirii vremilor de slavă</i>	17
● <i>Necesitatea unei investiții duhovnicești consistente</i>	18
● <i>Suntem datori să continuăm o istorie fructuoasă</i>	20
● <i>Primul hram la Catedrala arhiepiscopală din Roman</i>	22
● <i>Sfânta Parascheva cinstită de credincioși și la Filipești</i>	23
● <i>Sfântul Vasile, teolog și ascet. 1630 de ani de la trecerea în veșnicie</i>	21
● <i>O nouă bucurie la biserica romășcană dedicată copiilor</i>	32
● <i>Bucuria împlinirii după 10 ani de lucrări</i>	33
● <i>Încă un succes pentru corala Seminarului Teologic din Roman</i>	34
● <i>Predarea religiei în școală, un pas spre cunoașterea lui Dumnezeu</i>	22

Foto coperta I:

PF Părinte Patriarh Daniel, înmânând PS Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul o nouă cruce „pentru binecuvântarea poporului“, cruce realizată în atelierele Patriarhiei Române

jos:

foto 1: Citirea Tomosului Patriarhal de înălțare a Episcopiei Romanului la rangul de arhiepiscopie

foto 2: Mii de credincioși au umplut curtea Catedralei arhiepiscopale din Roman în ziua de 13 septembrie 2009

foto 3: PF Părinte Patriarh Daniel, alături de IPS Arhiepiscop Eftimie, PS Episcop-vicar Ioachim Băcăuanul și dl Traian Bănescu, Președintele României

Foto coperta IV:

Stânga sus: Moment din oficierea Sfintei Liturghii arhieresti din ziua de 13 septembrie 2009 (Foto: Pr. Dragoș Munteanu);

Dreapta sus: Procesiune cu moaștele Sf. Ierarh Teodosie de la Brazi, aduse la Catedrala arhiepiscopală din Roman de către PS Epifanie, Episcop al Buzăului și Vrancei;

Jos: Delegația care l-a însoțit pe PF Părinte Patriarh Daniel la Catedrala „Înălțarea Domnului“ din Bacău.

